

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Üldözési mánia.

Budapest, április 5.

(v.) „Üldözik a katolicizmust!“ ordítja az egyik. „Ölik a protestantizmust!“ harsogja a másik. „A felekezeti harc mérgező és utálatos!“ mondja a harmadik. Igaza egyedül a harmadiknak van; a másik kettő hazudik. S ha csupán hazudnának! De tombolnak is. Az államhatalmat akarnák mozgósítani egymás ellen. Protestáns-irtásra nógatja a kormányzatot az egyik tábor, a katolikus egyház üldözésére a másik. A szabadelvű politika ezalatt nyugodtan halad a maga egyenes, tiszta és becsületes útján. Rá se hederít a felekezetieség örfjörgéseire. Jól teszi. Ami téboly, azzal kár feleselni. Kapacitálni csak azokat kell, akiket lehet kapacitálni. A megháborodott elme csupán egy argumentumnak hódol: — a kényszerzubbonyoknak.

Azt hirdeti a néppárti sajtó nap-nap után, hogy Széll Kálmán szabadelvű politikája kiszolgáltatja az országot a protestánsoknak. A fődüvarmesteri sajtó meg azt rivallja világgá, hogy Széll Kálmán rendszeresen a klerikális reakciónak a malmára hajtja a vizet. Ime, a hazugság bélyegét sűti egymásra kölcsönösen a két véglét. Csak szembesíteni kell őket egymással, s kislül legott mindkettőjük turpissága. S kiderül még valami ennél a szembesítésnél: az, hogy a szabadelvű politikának most uralkodó iránya és módszere az egyedül helyes, mert véle mind a két véglét egyformán elégedetlen. A liberális állampolitika nem szegődhetik sem az egyik, sem a másik felekezetnek a szolgálatába. Az föléje emelkedik a felekezeti szellemnek s igyekszik előbbre vinni az egész nemzetet az anyagi jólét, a szabadság és a felvilágosodás útján. Ha akadályt gördít elébe a felekezeti szenvedély, végig gázol rajta irgalmatlanul. A hitet megbecsüli mint a hazafiség egyik

forrását s mint a polgári kötelességtudás egyik biztosítékát. De ahol a hit nevében jelentkező káros indulatok belerontanak az állam rendjére és belekötnek a társadalmi békébe, ott lesújt rájuk a törvény pallosával. Az egyházpolitikai reformok azért csinálódtak, hogy az állam elszigeteltesse a felekezeti civakodásoktól. Két dolgot biztosítottak ezek a reformok: a polgárokak a teljes lelkiismereti szabadságot s a felekezeteknek a verseny teljes szabadságát.) Aki hozzá akar nyulni ezekhez a reformokhoz, az épp úgy szemközt találja magával a liberalizmust, mint az, aki az államhatalmat harcra akarja vinni az egyik felekezet érdekében a másik felekezet rovására. Tessék az egyházaknak vagy megférni egymással, vagy küzdeni egymás ellen. Békéjüket jó szemmel nézi az állam, de tusakodásaikba nem avatkozik mindaddig, amíg a törvény korlátaiba nem ütköznek. Ha bekövetkezne ilyen eset, majd megvédi az állam saját magát törvényeiben s ezek segítségével a társadalmi egyensúlyt s a lelkek nyugalmát.

(A lázas buzgósággal szított felekezeti indulatokról egyébként fenntartjuk, hogy még csak öszinteség sincsen bennük; ürügyei ők csupán a hatalomra való önös törekvésnek. A néppárt feudális szellemű főurai a félrevezetett katolicizmus segítségével akarnak a kormánypolcra jutni. Báró Bánffy Dezső pedig a félrevezető protestantizmust szeretné megnyergelni, hogy visszalavogolhasson a miniszterelnöki palotába. Ezért kürtölgeti a fődüvarmester sajtója, hogy veszedelemben a protestáns világ s hogy egyedül Bánffyban van elég erős és bátorság a megmentésére.) Ma is az erdélyi kálvinistákat riasztja meg azzal a rémhírrrel, hogy gróf Mailáth Gusztáv püspök évente százezer forintot költ a prozelita-csinálásra. Hát bizony igaz, hogy Mailáth Gusztáv püspök a legizőbb

indulatu s legfélelmetesebb erélyű ultramontán a főpapi testületben. S igaz továbbá az is, hogy az egész liberális közvélemény elsöprnyüködött, amikor ez a fiatal zelóta megkapta a püspöki süveget. *De ki volt az, akinek kormányszata alatt a szilaj véru komáromi hecckáplán az egyháznagyok sorába emelkedett?* Bizony az a miniszterelnök, aki ezt az ultramontán rajongót Erdélyre rászabadította, maga báró Bánffy Dezső volt. Mikor mi annak idején Mailáth Gusztávnak püspökké kinevezése miatt félrevertük a liberalizmus harangjait, Bánffy Dezső azt iratta róluunk félhivatalos lapjaiban, hogy támadásunk üres kötekedés vagy perfid pártütés. Most meg ugyanez a Bánffy Dezső Széll Kálmánt támadtja sajtójában a Mailáth püspök ultramontán garázdalkodásaiért. Micsoda izetlen és vakmerő kétkulacsosság!

(Azt is szemérem hányja az új rendszernek a fődüvarmesteri sajtó, hogy a nemzeti pártot bebocsátotta a többség pártkötelékébe. Ezzel — ugymond — elzagyvult a szabadelvű párt liberalizmusa. Hát ezzel a váddal szemben nem fogunk arra a tényre hivatkozni, hogy maga Bánffy Dezső két ízben is felhívta ugyanezt a nemzeti pártot a többséghez való csatlakozásra. Arra sem kívánunk sulyt vetni, hogy a nemzeti párt vezetői közül közül többen — ugymint Horánszky Nándor, Gulner Gyula, Hódossy Imre — megszavazták az egyházpolitikai javaslatokat. De igenis felvetünk e váddal szemben egy kérdést, amely jóval fontosabb: *ki kezdte meg a többség liberalizmusának ugynevezett elzagyvítását?* Mikor a régi országgyűlés szíjtelment s a jelenlegi parlament létrejött, ki fogadta be a szabadelvű pártba bökölő nyájassággal a püroszokat, akik az egyházpolitikai küzdelem során a klerikális tábor leghevesebb csoportját alkották? Báró Bánffy Dezső tette ezt. Az a folyamat, amelyet a fődüvarmesteri sajtó elzagyvulásnak

TÁRCA.

Törékeny portékák.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Nógrádi László.*

— Soh'se tudja az ember, miben vét, mondja Nagy Ignác Márton Bükkös uramnak s egy nagyot csap a kocsma asztalra, hogy csak úgy táncolnak előtte az üvegek. Bükkös uram erősen ránéz Nagy Ignác Mártonra a mondása után s várja, hogy mi következik tovább, de Nagy Ignác Márton uram leüti fejét a két ökle közé s haragosan össze ráncolva a szemöldökét, bámul maga elé. Hatalmas karján megfeszülve dagadnak ki a vastag erek.

— Hát ugy van, hogy nem jó, dörmögi oból hangon s újra rá üt az asztalra. Dacosan veti föl fejét, határozatlanul bámul szét, mintha valami láttatlan nézne, összefogja az öklét s fenyegetőzve rázza. — Majd lassuk, kiáltja, hogy szinte bele zeng a kocsma.

Azután megint esend következik. Bükkös uram igazgatja a száját, de hát nem tudja, mit tegyen. Nagy Ignác Márton uram haragos ember, meg olyan, mint az oroszlan. Nem tanácsos se a-t, se b-t mondani, mikor nincs jó kedve.

Azután összekoecan az üveg. Nagy Ignác Márton üti a poharat a Bükkös uraméhoz.

— Igyon az ember, ha nincs jó kedve, igyék Bükkös uram.

Bükkös uram megbátorodik erre, a szesz is fűti az esztét, a kíváncsiság is bántja, kérdőzősködni akar, ámbátor megint ráncosra húzódott hirtelen a Nagy Ignác Márton uram széles vörös homloka.

— Nem értem kelmedet Márton uram, mondja szinte alázatosan Bükkös uram.

Nagy Márton Ignác Bükkös uramra bámul, széles homloka még jobban neki vörösödik, most már az erek is vastagon dagadva ülnek rajta; egy szót, egy hangot se ejt. Olyan esend van a kocsmban, hogy a légydögás is meg lehet hallani, kintről be-be szakadozik a lovak eső-römpölése. Mindez nagyon félelmetes most. Egyszerre aztán nagyot kiált Nagy Ignác Márton, csak úgy bömböl a hangja.

— Nem érti, — én se értem Bükkös uram! Aztán egy levágja Nagy Ignác Márton a poharat, hogy vastag talpa azonvást száfélé feccsen szét. — Ide hallgasson kelmed Bükkös uram, látja ezt a cserепet itt ni, ugy-e pohár vót?

— Az a, — mondja Bükkös.

— Mig nem hozzá ütöttem az asztalhoz.

— Ugy-a, egészen, bóbiskál Bükkös Menyhért.

— No hát, ilyen az asszony, — szól Nagy

Ignác Márton s megvételleg löki félre maga elől a törött pohár forgácsait. — Ha eltörik, mit se ér, — mondja mély dörmögő hangon s határozatlanul bámul maga elé.

Bükkös Menyhért egyet biccent a fejével, ugy bizony, ugy vagyon az egészen, csak annyit vet még Nagy Ignác Márton uram szavához, hogy hamarabb török az asszony, mint a pohár, azután ő is maga elé bámul. Megint esend támad. A kocsma-szögletben már homályosodni kezd, a lemenő nap sugara átűrödik a kis ablakokon s halványvörös szinnel vonja be a szürkés, füstös falat.

— Az asszony törékeny, — mondja Nagy Ignác Márton, — hamarabb török hát, igaz a vagyon Bükkös uram. Inhol, beszéljek, avagy nem.

Elakad Nagy Ignác Márton uram és jó sokat megemeli a poharat, míg újra megjön a szava. Odébb hajol Bükkösöz.

— Hallja kelmed, nem jó a világ, imhol ismerte kelmed Csattos uramat, no, iszen harmadik szomszédja volt, és Csattosné asszonyomat is.

Megint egyet bök maga elé, látszik vala az arcán, hogy igen nagy a gondolat benne s azért nem tudja kimondani.

— Csattosné asszonyomat is — mondja Bükkös uram — harmadfü lány volt, mikoron házasodtam, takaros menyecske, ámbátor hogy özvegy a jámbor —

— Az, veti közbe Nagy Ignác Márton s egyszerre elborul az arca, de majd mit mondok, takaros menyecske, mondja s ugy néz Bükkösre, mintha át akarná szurni, jámbor, bökösi a szót, no hát, jámbor.

Érzik a csufolódás a Nagy Ignác Márton szavában, ha hegye volna, bizony átnyársálna Bükkös Menyhértet, de így csak annyit ér, hogy semennyit, mert Bükkös Menyhért egy szó kevés, de annyit se ért belőle. Ellenkezni ugyan nem mer, csak az esetlen nagy kezeivel babrál az asztalon, látszik pedig, hogy forgatja az elméjét, de semmit se talál benne Csattosné asszonyom ellen. Végére is egyet csavarit a fejével, kétszer is tovább tologatja a poharat s nagy nehezen, alig hallhatóan mondja:

— Hogy mondja? Csattosné asszonyom? ej, ej, higgyem-e, avagy nem?

Körülnéz Nagy Ignác Márton, hogy nem üle a közelben valaki, azután egy arasznyira odább megy Bükkös Menyhérthez s ugy beszél mély, erős hangon.

— Hallja a szót, az igaz szót. Csattosné asszonyom elfeledte hamarant Csattos uramat —

— Ej, pedigen még fű se nőtt a sirján, mondja Bükkös Menyhért.

— El ám, de hamar, magam láttam, Köris

nevez, akkor kezdődött, még pedig báró Bánffy Dezsőnek iniciatívájára. S ugyanaz a Bánffy, aki most a protestáns világ vezér-ségét arrogálja magának, nem is érte be a jövővények befogadásával, hanem még portálta is őket, szinte tüntetően. Az egyiket a delegáció és a katolikus kongresszus elnökévé tette meg, a másikat kinevezte fumei kormányzóvá s többüknek megszerezte a titkos tanácsosi méltóságot. S most még neki áll feljebb, még ő beszél a szabadelvű többség elzagyulásáról. Higgye el a főudvarmester ur, a közvélemény se nem olyan feledékeny, se nem olyan ostoba, mint amilyennek látszik.

Csak türelmes a közvélemény. De a türelmének is van határa. A felekezeti szellem kicsapongásait s a mögöttük lappangó hatalmi tolakodást csak addig nézi közömbösen, amíg viharzásuk nem támadja meg a békés továbbfejlődés feltételeit. Ezen a ponton túl elszakad a fonala a békétüresnek s kezdődik az ellenállhatatlan erejű visszautasítás és a könyörtelen, szigorú megtorlás. Egyformán jut ki ebből mindazoknak, akik mostanában a felekezeti indulatok csóváit dobálják: a katolicizmussal szédelőg néppártnak épp úgy, mint a protestantizmussal szédelőg Bánffy Dezsőnek.

BELFÖLD.

A magyar delegáció elnöke. Egy budapesti napilapnak az a híre, mintha Szilágyi Dezső az utóbbi időben Széll Kálmán miniszterelnökkel a delegációról vagy annak elnökségéről értekezett volna, illetékes helyről vett értesülésünk szerint teljesen alaptalan. E tárgyról a két államférfiú között szó sem volt.

Az új miniszter esküje. A király személye körüli új miniszter, gróf Széchenyi Gyula ma délelőtt tette le Bécsben az esküt ő felsége kezébe. Ez ünnepléses szertartáson megjelent Széll Kálmán miniszterelnök is, azonkívül gróf Andrássy Aladár, aki ott mint főkamrás működött közre. Az eskütműt Barkassy miniszteri tanácsos olvasta föl. Az eskütel után ő felsége: magánkihallgatáson fogadta gróf Széchenyi Gyula. A bécsi magyar minisztérium hivatalnokai már tegnapelőtt bemutatkoztak az új miniszternek, aki ma kezdte meg hivatalos működését. Gróf Széchenyi Gyula a jövő hét elején Budapestre megy, hogy résztvegyen a kedden tartandó minisztertanácsban. A gróf egyébként minisztersége alatt is megtartja a m. kir. főlovászmester zászlósuri méltóságát éppúgy, mint gróf Csáky Albin annak idején mint

kultuszminiszter is megmaradt főszaltalnomesterei méltóságában.

Törvény a gazdatiszterekről. A földmivelésügyi minisztériumban Darányi miniszter elnökelete alatt holnap ankét lesz, melyen megvitatás alá kerül a gazdatiszter jogviszonyainak szabályozásáról szóló törvény előadói tervezete. Az előadói tervezet mindenekelőtt szabatosan meghatározza, hogy gazdatiszternek ki tekinthető, az, akinek gazdasági kvalifikációja van. Nem egyszerű címkérdés ez, hanem a gazdasziszti viszonyok színvonalának emelése, mely a jogosulatlan versenytársaktól élénken elválasztja őket. De intézkedést tartalmaz a tervezet arra is, hogy a szerzett jogok tisztelgetben tartassanak és a kik magyar állampolgárok, akik a törvény életbelépte előtt három éve mint önálló gazdatiszterek működtek, akik tagjai valamely gazdatiszteri egyesületnek és a törvény őket, mint gazdatisztereket szolgálatban találja, azokat a tervezet, mint ilyeneket respektálja. De egyébként a tervezet szerint más (uradalmi igazgatótól kezdve gazdasági segédig) gazdatiszteri címet nem használhat.

A tervezet a birtokos és gazdatiszter egyezkedési jogait nem korlátozza. A szolgálati szerződés feltételei szabad egyezkedés tárgya s csak ott forognak fenn törvényes intézkedések, ahol százféle ellentmondó szokás tette bizonytalanná a gazdatiszter helyzetét, ahol a korlátlan egyezkedési szabadság a közérdekkel van ellentétben. Tételek rendelkezések foglaltatnak a szerződés felbontásáról. Ezek gazdatiszterrel szemben: szolgálatképtelenség, ha lütsége és erkölcsi magaviselete ellen alapos kifogás tehető, ha a fölmondás nélküli elbocsátás esetei fennforognak. Nem köteles a gazdatiszter szolgálatba lépni, ha szolgálatképtelenné válik, ha a fölmondás nélküli kilépés okai előállnak, ha a birtokos ellen csődeljárás indított, ha a bérelt birtok egy évnél nem hosszabb időre felmondott. A gazdatiszter fizetése egyezkedés után szerződésbe befoglalandó az előadói tervezet szerint, ha nem foglalják be, helyi, vagy országos szokás állapítja meg azt, mely minden esetben negyedévi részletekben fizetendő. A konvenciók legalább is középszerű minőségben kiszolgáltatók. A lakásnak olyannak kell lennie, hogy az sem az ő, sem családtagok egészséget ne veszélyeztesse. Ha a tiszt, vagy családja tagjainak egészsége, testi épsége a birtokos mulasztásából szenvedett: a birtokos kártérítéssel tartozik. Rövid ideig tartó betegség nem ok a fölmondásra. Ha a gazdatiszter öt évet töltött egy helyen, halála esetén az özvegy egy évi fizetése, ha több időt, az özvegy vagy kiskorú gyermekei két évi készpénz és természetbeli végkielégítésre igényt tart és a lakásban három hónapig háborítás nélkül megmarad.

Ha a szerződés lejártával hallgatóságosan megújították, határozatlan időre meghosszabbították tekintetik. Az öt éves vagy öt évnél hosszabb szerződések a szolgálat ötödik évének elteltekor bármely fél felbontható. A meghatározott időre kötött szerződés felmondással nem szüntethető meg. A fölmondás, határidő három hónap. Szerződésben egy hónapnál rövidebb felmondási idő nem állapítható meg. A fölmondás írásbeli. A javaslatban taxatíván vannak felsorolva mind a két fél fölmondási okai. A tisztnek arra, hogy más szolgálatot szerz-

hessen, időt kell adni. Lényeges rendelkezés, hogy a gazdatiszternek elkötözésekor még az azonnal való elbocsátás esetében is, a legközelebbi állomásig igaz-erőt tartozik a birtokos adni. Egyházak, alapítványok, hitbizományok, törvényhatóságok, községi és nyilvános számadásra kötelezett vállalatoknak házi- lag kezelte gazdaságain a tervezet szerint csak szak-értő gazdatiszterek alkalmazhatók.

A tervezet, amelyre nézve természetesen a miniszter nem foglalt állást, felöleli jobbadán mindazon kérdéseket, melyek megoldásra várnak s így alapul szolgálhat arra, hogy az érdekeltek véleményét Darányi miniszter megismerhesse, ki már azzal is, hogy az előadói tervezetet elkészítette s azt megvitatás alá bocsátja, egy régen napirenden lévő kérdést visz egy lépéssel előre.

A holnap éjreketre — az igazság- és pénzügyminiszter képviselőin kívül — a következők hivattak meg: Vajda Ödön zirci főpápa, Bujanovics Sándor, Fest Lajos, Babics József, gróf Károlyi Sándor, báró Prónay Dezső, báró Majthényi László, gróf Széchenyi Imre, Sváb Károly, Pfeiffer Kálmán min. tan., gróf Bánffy György, gróf Mailath József, Szabó József, gróf Eszterházy Miklós Mór, gróf Zichy Jenő, Rosenfeld Henrik, Harkányi János, az országos magyar gazdasági és erdélyi gazdasági egy-let, továbbá Rovara Frigyes, Kokass József, Reinprecht Antal, Rohrer Ferenc, Székács István, Kodolányi Antal, Pintér Mihály, Hahn Miksa, Jeszenszky Pál, Szász István, Deák Ignác, Hadriger Albert, Lahner László, Kherndl György, Hanny Béla, Hauer Béla, Szőke István gazdatiszterek.

Városok kongresszusa. Győr város törvényhatósági bizottsága március hó 8-án tartott közgyűlésében elhatározta, hogy az országnak törvényhatósági joggal bíró városait kongresszusra hívja össze, amelyben a városok helyzetét és a javításra alkalmas eszközöket megbeszálják. Zechmeister Károly győri polgármester most küldötte szét a meghívót a városokhoz. E szerint a kongresszus május 28-án kezdődik: e napon délelőtt 9 órakor ugyanis a kiküldöttek előértekezletet tartanak, amelyen a tárgyalási rend és netán szükséges egyéb dolgok volnának megbeszélendők, és ezután történnék a kongresszus megnyitása. Egy-egy város képviselőiben eddig 1-4 tagot jelentettek be. A küldendő tagok számát és nevet május 23-ig kell tudatni a győri polgármesterrel. A meghívóhoz egy előadói javaslat is van csatolva, amely felöleli a városok közjogi, pénzügyi, ipari, kereskedelmi és kulturális érdekeit és mind-egyikre nézve indítványokat foglal magában. Amennyiben a többi város részéről is lennének indítványok, ezeket május 15-ig kell beküldeni.

A meghívón foglalt indítványok közjogi része külön törvényt kíván a törvényhatósági városok helyzetéről, és pedig olyat, amely a városok önkormányzati jogkörét kitágítsa. A pénzügyi rész a városok terheinek könnyítését kívánja, így többek közt, hogy az állami intézeteket a városok költségei megerhelesével nélkül létesítsék; továbbá hogy a községi terhek viselésére az állami tisztviselőket és katonákat is kö-

Péter egy vadonat új kendőt vett neki ma a vásárban. Hm, hát nem vette legyen hibája.

— Nem szoktunk, teszi hozzá megint Bükös, Kőrös Péter legény ember, azt kikapós hirtében van.

— Huni Panninak is szivet hordott, mondja Nagy Ignác Márton.

— Miglen elhordta az övét.

— El is viselte egészen.

— Végrezetre elhajintotta, így esett tisztára.

— Lássá kelmed, most Csattosné asszonyomra vetett hurkot.

— De majd nyaka szegődik.

Bele zug a Bükös uram szavába Nagy Ignác Márton, hogy csak úgy rong megint a kocsma.

— Alszik kelmed, de mélységesen is álmodik, mondja bosszusan is, kacagva is, hát vetnéne a hurkot, ha Csattosné asszonyom is nem vetné oda a nyakát.

— Igaz, igaz, mondja Bükös Menyhért; tisztára igaz Márton uram.

Elhallgatnak erre mind a ketten. A koresmában már sötétedik, az ablakon át látszik még egy kis vörös fényesség az égen, hol lement a nap, a pöstyéni hegyek felett. Oda-oda koppan az ablakhoz valami kívülről, egy-egy eltévedt bogár. Jó ideig hallgatnak Bükös uramék, miglen felveti Nagy Ignác Márton a fejét s egyszerre nagyon haragosan mondja:

— Sohse hittem vána, ha nem látom.

— Hajlik az asszony, veti közbe Bükös Menyhért.

— Török, Bükös uram, kiáltja Nagy Ignác Márton, úgy mint ez a pohár, aztán nem ér semmit, rossz asszony az a Csattos Judit.

Dörmög is még valamit utána, de elful a hangja, nagyot kanyarint a kezével, ki tudja, Kőrös Pétert, avagy Csattosné asszonyomat akarná-e összetörni? ...

Bizony feljött már a hold, mikor Nagy Ignác Márton uramék elindultak haza felé. Az ipolyi völgy hívős szellőskéje susogva játszott az utszéli bokrok között. A fényes holdvilágnál jól látszott völgyön, hegyoldalon az idei termés.

— Ez is olyan esenevés, mondja Nagy Ignác Márton.

— Sújtok az Isten keze, szól Bükös.

— Erdem szerint, dörmög Nagy Ignác Márton, sok a vétek, több mint a buzaszem. Ihol a Csattosné esete is. Hát így kell tenni, így, kiáltja s haragosan közé csap a lovainak. Nagyot rántanak hirtelen a lovak a kocsin, Nagy Ignác Márton szinte lebukik, egy kissé ittas is, nehéz a feje.

— Pedig otyan istenes az ábrázolja, mondja Bükös.

— Amián vesz el a világ, orésködik Nagy Ignác Márton, a mián hát.

— Szent ugy van, pecsétéli meg Bükös Menyhért a mondást. Erre aztán elhallgatnak s az ipolyi völgybe bámulnak le.

Az éjjeli köd szétszakadt, tejfehér tengerrel van borítva a völgy, csak itt-ott látszik ki egy-egy bokor. Lomhán uszik a levegőben egy-egy madár, jajintás hallatszik messziről, valahonnan a nádasból. Az egyhangú tücsökcsiripelést megmagszakítja a hegyekből lecsapódó rókaugatás.

Bükös Menyhért és Nagy Ignác Márton kissé elszunditanak, a lovak lassan döbrözve viszik a kocsit, utánok a felvert por csendesen száll a nedves éjjeli levegőben. Egyszerre hirtelen nagyot rántódik a kocsit, a lovak meghorkannak s félreugorva megállanak. Ijedve rezzennek fel Bükös uramék.

— Mi az, kiáltja Nagy Ignác Márton.

— Valamit láttak, mondja álmosan Bükös.

— A lidérc erre szokott szállani, ahun ni, sugja Nagy Ignác Márton s az utszéle mutat, csakúgyan valami

Kis híján, hogy keresztet nem vet, mert rossz lelket vél, mikor megszólal ott az a valaki.

— En vagyok, mondja, nehéz ez a batyu.

— Csattosné asszonyom, szól Nagy Ignác Márton, te vagy az, lelkem?

Bele sűt a hold Csattosné asszonyom arcába és még fehérebb teszi. Kicsit mosolyog ő kelme. És látszik a villogó fehér foga, a két fekete szem meg csillogva néz fel Nagy Ignác Márton uramra. Bizony nagyon szép ez az özvegy Csattosné. Nagy Ignác Márton is úgy találja. Gondolkozik, mitévő legyen, felvegye-e, vagy sem. Egy ideig csak néz, aztán mintha hirtelen valamit gondolna, megböki Bükös urat.

— Menjen kelmed hátrább, a kocsiderékba, aludjék, — mondja.

Csattosné asszonyomat meg maga mellé ülteti. Ni, a lovak is mintha tudnák, hogy szép asszonyt visznek, kényesebben hányják a fejüket, vagy hogy Nagy Ignác Márton uram táncoltatja őket. Két kezével fogja a gyeplőt s gyakran oda néz Csattosné asszonyomra. Hát bizony szép asszony ez a Csattosné, igazán szép. Elereszti Nagy Ignác Márton uram félkezevel a gyeplőt s oda-csuszik a Csattosné derekához.

— Hogy le ne ess, lelkem, mondja. Aztán lőcsbe teszi a gyeplőt s a másik keze is odakerül Csattosnéhoz.

— Kár volna érted, sugja. Bükös uram fél szemmel néz a kocsiderékből fel Nagy Ignác Márton uramra.

Látszik a mosolygós arcán, hogy valamit akarna mondani, de aztán elfordul s csak egy dörmög magának:

— Bizony minden szentnek maga felé hajlékony a keze, török ám Nagy Ignác Márton uram is, bizony, bizony. Dunnyog is még valamit utána: hát ezé' hány konkoly nő tiszta szem helyett? A többit aztán elnyeli a kocsit zörgése.

telezzék. Tanulmány tárgyává kívánja tenni a kötelező tüzbiztosítás kérdését és üdvöskének mondja a közéleti takarékpénztárak létesítését. Az ipari és kereskedelmi rész a kisipar védelmét, a létesülő gyári vállalatoknak, s az ipari szakiskoláknak decentralizációját, a vidéki iparnak az állami vállalatokban való részvételét és még több ismert kívánságot tartalmaz. A kulturális rész a kisdólvókat a városok és a társadalom hatáskörében meghagyni, a népiskolákat és tanítóképzőket államosítani, a középiskolákat szaporítani, az egyetemi oktatást és a humanisztikus intézeteket decentralizálni, a városok kegyuraságát megszüntetni, s végül a szinigazgatói jogot anyagi minősítéshez kötni és számra nézve korlátolni kívánja.

Közös miniszteri tanácskozások.

Budapest, április 5.

Bécsben ma délután kezdődtek meg azok a közös miniszteri tanácskozások, amelyeken a delegációk elé terjesztendő javaslatokat készítik elő. Először a király külön kihallgatásán fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt, aki ez alkalommal a a politikai helyzetéről tett jelentést. A kihallgatás után Széll Kálmán miniszterelnöknek értekezlete volt gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszterrel és Körber osztrák miniszterelnökkel. Lukács László pénzügyminiszter pedig hosszabb ideig Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszterrel tanácskozott.

A közös miniszteri konferencia ma délután 3 órakor vette kezdetét, melyen jelen voltak gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszter, Kállay Béni közös pénzügyminiszter, Krieghammer hadügyminiszter és báró Spaun admirális a közös kormány részéről, Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter a magyar kormány részéről, Körber miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter az osztrák kormány részéről. Abból a körülményből, hogy a közös miniszteri tanácskozáson a két honvédelmi miniszter: báró Fejérváry Géza és Welsersheimb nem vettek részt, azt következtetik, hogy ezen a konferencián nem foglalkoznak az új naponkénti fölemeléssel. Viszont némely kombinációban újra kísért a gyarmatosítás kérdése és számszerű adatokat terjesztenek a közös kormány túlköveteléseivel. Ezek a kombinációk természetesen nagyrészt önkényesek. Annnyit azonban mi is, egészen biztos forrásból vett értesülések alapján jelezhetünk, hogy a közös kormány nagyon messzemenő követeléseiről van szó, amelyeket a magyar kormány nem teljesíthet és a konferencia legfőbb célja magyar részről ezeknek a követeléseknek a leküzdése.

Félhivatalosan Bécsből a következőket jelentik:

A mai délelőtti folyamán Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter is megjelentek magánkihallgatáson a felségénél. A miniszterelnök ezután Goluchowski gróf közös külügyminiszterrel értekezett, míg Lukács pénzügyminiszter osztrák kollégájával a közös költségelőirányzatról, a közös miniszteri értekezlet előtt szokásos megbeszélést folytatta. A közös miniszteri értekezleten, amely délután 3 óráig esti 6 1/2 óráig tartott, megállapították a delegációk egybehívásának időpontját is. Résztvettek benne a közös kormány részéről: gróf Goluchowski közös külügyminiszter, báró Krieghammer közös hadügyminiszter, Kállay Béni közös pénzügyminiszter és báró Spaun tengerészeti parancsnok, a magyar kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter, az osztrák kormány képviselőiben dr. Körber miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter. Az értekezletet holnap délután 2 1/2 órakor a király elnöklése alatt folytatják és ez alkalommal véglegesen megállapítják a delegációk előterjesztéseket.

Ó felsége Széll Kálmán miniszterelnököt holnap délelőtti ismét magánkihallgatáson fogadja.

A mi bécsi tudósítónk telefonon jelenti: Ma délután kezdődtek a külügyminiszteriumban a közös miniszteri tanácskozások, melyek a delegációk elé szánt javaslatokra vonatkoztak. A tanácskozásokat ma nem fejezték be és holnap délután folytatják. Ha az értekezleteken a vitás pontokra nézve nem tudnak megegyezni, akkor a király elnöklése alatt koronatanácsot fognak tartani. A delegációkat valószínűleg május 12-ikére hívják össze. Lukács pénzügyminiszternek mai kihallgatása egy óra hosszat tartott. Holnap délelőtti a király újra fogadja Széll Kálmán miniszterelnököt.

Már ezekből a külsőségekből is arra lehet következtetni, hogy a magyar miniszterek nem értenek mindenben egyet a delegációk előterjesztendő követelésekkel. A tengerészeti budget felemelésére vonatkozólag a magyar kormány különben tett már engedményeket és beleegyezett abba, hogy azt három millió koronával felemeljék. Nem kételkednek benne, hogy a holnapi nap a vitás pontok kiegyenlítését fogja eredményezni és hogy a hadügyi budget jelentékenyebb fel-emelésétől el fognak tekinteni.

Bécs, április 4.

A Neues Wiener Tagblatt a közös miniszteri értekezletekről a következőket jelenti:

A mai közös minisztertanács rendkívül hosszú, három és fél órai tartama arra enged következtetni, hogy a tanácskozás során lényeges véleménykülönbségek merültek fel. Jeleztük már, hogy a hadügyi kormány nagyobb követelésekkel lép fel és hogy a két ország kormánya előzetes közös megegyezés alapján azzal az elhatározással lépett a konferenciába, hogy ezeket a követeléseket bizonyos határon túl nem fogadják el. A két miniszterelnök és a két pénzügyminiszter a hadügyi kormány követeléseire el volt készülve és a többkövetelés visszautasítása mellett állt sorompóba. Beavatott körökből kiszivárogo, hogy a vita a mai értekezleten nagyon élénk volt. Hir szerint a hadügyminiszter utalt arra, hogy a gyorstüzelőgépek behozatalát és hadsereg létszámának felemelését végre már el kell határozni és hogy ez jelentékeny többköltséget involvál. A tengerészet főnöke is nagy nyomattal kelt sikra tárcája érdekében, nagyobb, többkiadások mellett. Dr. Körber és Széll Kálmán, valamint a két pénzügyminiszter, mint tudnivaló, nagy határozottsággal ellenlétek a hadügyi kormány követeléseit. A két kormány nem is hajlandó tágítani. Minden, amit eddig concedáltak, nem több, mint tengerészeti célokra szolgáló 3 millió többkiadás, melynek fontossága és sürgőssége elől nem zárkozhatik el. De Krieghammer hadügyminiszter is hajthatatlannak mutatkozott. Allitóltag azon az állásponton áll, hogy ha követeléseit nem teljesítik, elhárít magától minden felelősséget és benyújtja lemondását. A miniszterek közt ma nem jött megegyezés létre és így a király elnöklése alatt tartandó koronatanács fogja a döntő szót mondani. Széll Kálmán holnap délelőtti 10 órakor utoljára megjelen az urakodó előtt, hogy előterjesztést tegyen neki a helyzetről. A koronatanácsban a különböző álláspontokat precíziorozni fogják és azután végleges határozatot hoznak. Azt hiszik, hogy sikerülni fog az ellentéteket áthidalni és oly megoldást találni, mely valamennyit kielégíti. Bizonyos az az egy, hogy a költségvetés jelentékeny felemelésébe egy kormány se fog beleegyezni, még pedig azért nem, mert nem hiszik, hogy a delegációkat erre meg tudják nyerni.

KÜLFÖLD.

Béke Olaszországban. Tegnap békén ért véget az olasz parlament ülése, bár éppen ettől az üléstől sok balt vártak, már tudniillik az obstrukció vezetői. A Ház tegnapelőtt ugyanis elhatározta, hogy vita nélkül, egyszerű föállással dönt a tegnapi ülésen a módosító javaslat fölött. Az ellenzék tehát egyedül erőszakkal érheti vala el célját. Szerencsére az utolsó pillanatban lemondott erről a végzetes szándékáról, a minek folytán a tegnapi ülés simán folyt le. Pantano a szélső baloldal, Zanardelli az alkotmányos baloldal nevében tiltakozott a házszabályok módosítása ellen, amit törvénytellenes és a kisebbségre nézve sérelmesnek mondottak. Erre mindkét baloldal tünnetőleg, nagy zajjal elhagyta az üléstermet és a háramaradt képviselők egyhangulag elfogadták a házszabályok javasolt módosításait. A Ház ezután elhatározta, hogy április 15-ikéig szünetet tart; ezzel véget ért a nevezetes ülés. Az olasz kormány és pártja reméli, hogy az obstrukció immáron véget ért, ami bizonyára hasznára fog válni a törvényhozás munkálkodásának. Ez egymagában azonban nem szüntetheti meg az összes aggodalmakat az olasz politikai viszonyok további fejlődése miatt, mert nyugtalanító jelenség, hogy a Zanardelli és Giolitti vezetése alatt álló alkotmányos baloldal nem állott el elnökválasztás és a házszabály-módosítás kérdésében szövetségre lépni a radikálisokból, szocialistákból és republikánusokból összeverődött szélső baloldallal. Ez a 150 főnyi koalíció komoly bajt okozhat; a szocialisták és republikánusok máris ujjongva hirdetik közeli diadalukat.

A brüsszeli merénylet.

Budapest, április 5.

Jóllehet az eddigi vizsgálat kiderítette, hogy az a Sipido nevű éretlen síheder, aki a walesi herceg ellen a merényletet elkövette, az anarchikus tanoknak épp oly szánandó, mint megvetésre-méltó áldozata, az angol lapok makacsul ragaszkodnak ahhoz a felfogásukhoz, hogy a merénylet elkövetésében része van annak az angolgyűlöletnek, amelyet a boer-barátok különösen Brüsszelben mesterségesen is szítottak. A tudósítások konstatálják is, hogy Sipido jelen volt egy legutóbb tartott angol-ellenes meetingen, amelyet Vandervele boer-barát belga képviselő hívott volt össze, tekintettel a walesi herceg várható átutazására — és amilyen heves kifakadások hangzottak el az angol királyi család tagjai ellen. Ezen a gyűlésen kapta Sipido a döntő inspirációt örületes cselekedetére s akár tisztán önként, a maga éretlen, zavaros és fanatizált feje szerint cselekedett, akár fölbiztatva vagy éppen fölbólrelve: alig tagadható, hogy a délafrikai háború is beletartozik a tegnapi gaztett indító okaiba. A walesi herceget a föld összes fejedelméi üdvözölték szerencsés megmenekülése alkalmából, s még a legrajongóbb boer-barátok is elítélik a merényletet. Mai távirati tudósításaink a következők:

(A merénylet után.)

Brüsszel, április 5.

A Patriote jelentése szerint a vizsgálat kiderítette, hogy Sipido megfontolt szándékkal követte el a merényletet. A nevezett lap megjegyzi továbbá, hogy Sipido egy ismeretlen ember vérelte föl a merényletnek, akinek tanácsára vasárnap megvette a verovolt három frankért. Ennek az ismeretlen embernek a társaságában a merénylő tegnapelőtt jelen volt egy gyűlésen, amelyet a városi színházban rendeztek a béke érdekében, azután pedig a szocialdemokrata Maisson du Peuple ment, ahol egy kis frissítőt vett. Azután egy pálinkamérésben levelet írt atyjának, amelyben azt írta, hogy állást kapott. Onnan az északi pályaudvarra ment, ahol a vonatok érkezési idejéről tudakozódott. Azután elhagyta a pályaudvart és egy közellévő kávéháza ment, amelynek udvarán megöltötte revolverét.

Sipido vonakodott megnevezni ismeretlen társát és csak annyit árult el, hogy néhány évvel idősebb nálánál.

A kihallgatás este 11 óráig tartott. A kihallgatás után a vizsgálóbíró túlkerezte a merénylő szüleit.

Az Étoile Belge értesülése szerint a vizsgálóbíró nem tartja igaznak Sipido minden vallomását, hanem azt hiszi, hogy a merénylő kimélni akarja bűntudatát, mert vallomásaiban gyakran akadozott.

Brüsszel, április 5.

A walesi herceg a merénylet után az állomásfőnökhöz e szavakat mondotta:

— Csunya, nagyon csunya tett volt, annál inkább, mert felesleges is társaságomban volt.

Sipido, a merénylő, kijelentette, hogy mind a hat golyót kiléte volna, ha nem tartóztatták volna le. Tettének okára vonatkozólag így nyilatkozott:

— Transvaalt akartam megbosszulni, ahol a herceg beleegyezésével ezeket megszárolnak le.

Lipót király az angol kormányhoz intézett táviratban a tett felett való felháborodásának adott kifejezést. A belgiumi külügyminiszter táviratilag sajnálkozását fejezte ki az angol kormánynak.

Brüsszel, április 5.

A merényletről utólag még kiderült, hogy Sipido, mikor több ember rávetette magát, egy ökölütést kapott az arcára, amelyet az ütés véresre sebzett. A merénylő vallomásában eleintén csak az avarikizmus eszméjét emlegette tettének indító okául, a nélkül, hogy Dél-Afrika említette volna.

Lipót király megbízásából néhány udvari előkelőség volt a pályaudvaron az inkognitóban utazó walesi herceg üdvözlése végett.

A mai lapok is kárhözhatják a walesi herceg ellen intézett merényletet. A Courier de Bruxelles azt mondja, hogy a merénylet mélyen fölizgatta a belga népet. A merénylet a szocializmus hatása alatt álló tömegek demoralizációjának kell tulajdonítani. Hálát adunk Istennek, mondja a nevezett lap, hogy a gyilkos nem érte el célját s bízunk benne, hogy Anglia egy nyomorult fickónak a gonosz tetteért nem fogja felelőssé tenni a belga népet.

Az antwerpeni Matin annak a merényletnek ad kifejezést, hogy ez az eset nem fog újabb bonyodalmakat előidézni Angliában, amely Belgiumra már a boerok iránt tanúsított szimpátiájáért is nehezelt.

Brüsszel, április 5.

A merénylő még egészen fiatal, szakállalan és bajszatlan gyerkőc, arca szimpátiikus, nézése barát-

ságos. A rendőrség kiderítette, hogy *Sipido* sürtn érintkezett anarkistákkal és lakásán is sok anarkista iratot és könyvet találtak. A bíró kérdéseire nagyon cinikus hangon válaszolt s azt mondta, hogy a tegnapielőtti békemegbeszélés után határozta el, hogy a walesi herceget meg fogja ölni. Megvallotta, hogy több énköztársas volt, de vonakodott őket megnevezni. A rendőrség nyomozza *Sipido* büntetésait. Azt hiszik, hogy *Sipido* egy nemzetközi anarkista banda eszköze volt. A merénylet eddig kifogástalan bádogos munkás volt, akinek különben nyugodt gondolkodását föl-zavarták az afrikai események.

Brüsszel, április 5.

A hatóságok gondja most főképp arra irányul, hogy *Sipido* büntetésait kinyomozzák. *Sipido* röviddel a merénylet elkövetése előtt egy emberrel látták együtt, aki azóta eltűnt. Azt hiszik, hogy az adta neki a pénzt a revolver megvásárlására. *Sipido* nem mutat bűnbánást. Minthogy még nem tizenhat éves, nem fogják a törvényszék elé állítani, hanem egy állami javító-intézetbe küldik. *Lipót* király Wiesbadenből hosszú táviratot küldött a walesi hercegnek, melyben sajnálkozását fejezi ki a felett, hogy belga földön törték élete ellen.

Köln, április 5.

A walesi herceg feleségével éjfél után érkezett az itteni pályaudvarra s rövid időzést után folytatta útját Kopenhága felé. A walesi herceget itt tizenkét üdvözlő távirat várta; közte volt *Viktória* királynő távirata is, amelyre a herceg azonnal válaszolt. A hercegné csak lassan nyerte vissza lelkinyugalmát, mert a merénylet rendkívül mély benyomást tett rá. A walesi herceg az egész uton nagyon nyugodt volt. Az izgatottságnak semmi nyoma sem látszott rajta.

London, április 5.

A lapok egyhangulag elítélik a walesi herceg ellen intézett merényletet, a mely részben a kontinentális sajtóban Anglia ellen intézett támadásoknak és dr. *Leyds* propagandájának tulajdonítanak.

London, április 5.

Sipido merényletét itt egy hőbortos sikeder tétlenek tekintik. A merényletet való felelősséget azokra a féktelen politikusokra hárítják, akik Anglia ellen izgatnak.

A *Times* karakterisztikusnak mondja, hogy a merényletet éppen Brüsszelben, abban a városban követték el, ahol *Leyds* angolelles propagandáját csinálja.

A *Standard* szerint a brüsszeli merényletnek az lesz a következménye, hogy az angolok ezentul még jobban fogják kerülni a kontinentális városokat, mert senki sem kívánhatja tőlük, hogy ott keressék az élvezetet s költésék a pénzüket, ahol királyonjüket megsértik, trónörökösük ellen pedig merényletet követhetnek el.

London, április 5.

Lord *Hamilton* tegnap Actonban beszédet mondott, amelyben megemlékezett a walesi herceg ellen elkövetett merényletről. Ha a merénylet okait kutatjuk, mondotta egyebek között, eszünkbe kell hogy jusson, hogy Brüsszel a főtelepe a hazugságok ama gyárának, amelynek vezetésé ott dr. *Leyds* vállalta el.

Frankfurt, április 5.

Lipót király a walesi herceg ellen intézett merénylet következtében holnap reggel visszautazik Brüsszelbe. Hogy később visszatér-e Wiesbadenbe a gyógykezelés folytatása végett, az még bizonytalan. Wiesbaden, Kopenhága és London közt ma nagyon sürü táviratváltás volt.

Brüsszel, április 5.

A kamara mai ülésén *Sney* báró alelnök, de *Favereau* külügyminiszter és *Woeste* képviselő leg-élesebben elítélik a walesi herceg ellen elkövetett merényletet.

De *Favereau* külügyminiszter emlékezetbe hozta, hogy Anglia hozzájárult Belgium függetlenségének kivívásához.

Van der *Weide* (szocialista) és *Lorant* (progressista) csatlakoznak a merénylet elítéléséhez, de egyuttal nyomatókosan tiltakoznak az ellen a szégyenletes és kárhozra méltó háboru ellen, amelyet Anglia egy szabad nép ellen folytat.

Fournemont (szocialista) közbejött: *Éljenek a boerok!*

A vita mind izgatottabb lesz. A baloldali és a szocialisták szónokai újra meg újra szemrehányásokat tesznek Angliának a dél-afrikai háboru miatt.

De *Favereau* külügyminiszter óvást emel a baloldali magatartása ellen.

Van der *Weide* visszautasítja *Woeste* állításait, mintha ő (van der *Weide*) a keddi gyűlésen mondott beszédével hozzájárult volna ahhoz, hogy a gyilkossági kísérletet elkövessék.

Woeste megjegyzi, hogy a merényletet azt terhelő felelősség, aki azt magára hárította.

Az elnök ezután az incidenst kifejezetten jelentette ki.

(A gratulációk.)

London, április 5.

Ferenc József király és a pár voltak az elsők, akik a walesi herceget szerencsés megmenekülésé alkalmából táviratilag üdvözölték.

Bécs, április 5.

A király ma délelőtt meglátogatta az angol nagykövetet s kifejezte előtte azon való örömet, hogy a walesi herceg tegnap oly szerencsésen megmenekült a merénylet golyójától. Ő felsége felőráig időzött az angol nagykövethetnél.

Bécs, április 5.

Lajos Viktor főherceg személyesen fejezte ki az angol nagykövet előtt gratulációját. Azonkívül *Koerber* osztrák miniszterelnök, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter, a diplomáciai missziók fejei, az ulvári méltóságok, *Schiessl*, a kabinetiroda igazgatója, *Dóczy* és *Szechen* osztályfőnökök és a főnemesség tagjai fejezték ki szerencsekívánataikat.

A *Pol. Corr.* jelenti, hogy gróf *Goluchowski* külügyminiszter ma délelőtt avval a kérésrel adta át *Rumbold* angol nagykövethet gratulációját, hogy lord *Salisbury*nak is tudomására adja. Azonkívül gróf *Goluchowski* közvetlenül is küldött üdvözlő táviratot a walesi hercegnek.

Berlin, április 5.

A császár már a múlt éjszaka üdvözlő táviratot küldött a walesi hercegnek és *Viktória* királynőnek. A császár a merénylet híret az orosz nagykövetségen tudta meg, ahol éppen ebéden volt és azonnal feladta táviratát.

London, április 5.

Vilmos császár igen megleghangu táviratot küldött a walesi hercegnek, akinek gratulát megmeneküléséhez. A walesi herceg a föld valamennyi uralkodójától kapott üdvözlő táviratokat.

Berlin, április 5.

A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* a walesi herceg ellen elkövetett merényletről szóló cikkében a következőket írja: A gyalogatos tett a civilizált világban minőenűnt undort fog kelteni. Németországban a gyáva gyilkossági kísérlet épp oly nagy és általános felháborodást keltett, mint amilyen nagy az öröm azon, hogy megbusult. Halát adunk a gondviselésnek, hogy elfordította ezt a súlyos esapást a brit királyi családtól, amelyet oly szoros kapcsolatok fűznek a mi császári házunkhoz. Hódoló rokonszenvenvel gondolunk *Viktória* királynőre, aki nagy fájdalomtól menekült, valamint a walesi hercegnére, aki jelen volt az átkos merénylet elkövetésénél és őszintén gratulálunk az angol népnek a trónörökös szerencsés megmeneküléséhez.

Brüsszel, április 4.

A délarikai köztársaság követségének tagjai a merénylet után beírták neveiket az angol követségnél kitett ivre. Dr. *Leyds* üdvözlő táviratot intézett a walesi herceghez.

A háboru.

Budapest, április 5.

Ha az előjelek nem esalnak, ugy rövid időn belül döntő fordulat várható az Oranje állami hadszínhelyen. Nézzük a tényeket.

Roberts Bloemfonteinél vesztegel, állítólag mert vonatát szervezi és téli ruhát vár. Megtette bár, hogy előhadat jó messzire — körülbelül 8 mérföldre — tolta *Brandfort* felé, de türi, hogy *Olivier* esapatai közvetlen közelben az oldalál — 5 mérföldre Bloemfonteintól a *ladybrandi* uton — ferköznek és ott szokott módon bevehetetlen állást teremtenek. Nem meri őket megtámadtatni? A látszat majdnem erre mutat; mert *Cobille* és *French* kiküldött esapatai hagyták a boerokat állásaikban a vízműveknél és visszatértek Bloemfonteinbe. Pedig hát hogyan akar *Roberts* Kroonstad felé operálni, ha oly jelentékeny erő — 9000 boerórról van szó — közvetlen az oldalában áll és működésének legfontosabb alapját a legsúlyosabban veszélyezteti?

Mind ez érthetetlen volna, ha a jelek nem arra mutatnának, hogy az Oranje-állam délkeleti részén — mondjuk körülbelül *Imithfield-Reddersburg* között — nagy jelentőségű események vannak fejlődésben.

Hol van Buller serege? Körülbelül március

10—12-ikén az a hír érkezett Durbanból, hogy *Warren* hadosztálya (*Buller* seregének része) hájóra volt szállítandó, de hogy e parancsot visszavonták és hogy *Buller* *Harrismith* felé fog működni. Azóta hetek multak, de Natalban nem történt semmi. A boerok itt a *Biggars-hegyen* sáncolták el magukat. Ha *Buller* *Harrismith* felé akarna működni, ugy őket onnan előbb ki kellene venni, mert a hegyátelőkért való harcra nem boesátkozhatik, míg jelentékeny ellenséges erő közvetlen az oldalában áll.

De Natalban minden nyugodt. Mi azt hisszük, hogy az előbb említett hír csak a megtévesztést előzta s hogy Natalban — a helyőrségeken kívül — angol sereg már rég nem áll.

De hát akkor hol van *Buller*? Nemrég az a hír járta, hogy *Kitchener* erős sereggel *Mafeking* felszabadítására fog sietni és onnan direkt Pretóriába nyomulni, míg *Roberts* Bloemfonteinből fog oda igyekezni. Sőt azonfelül még azt is imputálták *Roberts*nek, hogy *Buller* egyidejűleg *Ladysmith*ből fogja Pretóriának irányítani. Ez volna azután haditer! Körülfognák a boerokat, mint a vadat a hajtóvadászaton, elvágják *Botha* főseregének összeköttetését, visszavonulását stb.

Nos hát *Roberts*-*Kitchener* avagy talán *Kitchener*-*Roberts* más kaliberű stratégiának mutatkoztak, semhogy ilyen tervet szabad volna nekik imputálni. Három teljesen különvált sereggel operálni, melyek egymást direkt nem segíthetik, a harcstéren össze nem működhetnek, amelynek mindegyike tehát a maga erejére volna utalva és az egyenkénti megveretés veszélyének kitéve az összpontosítva közben álló boer sereg által — nem, ilyen tervet *Robert-Kitchener*ről feltételezni nem szabad!

De hát mi lehet a tervök? *Hol van Kitchener*? Erről egy március 28-áról szóló hír jelentette, hogy *Norwals-Pontban* volt vezérkarával. Es hol vannak *Clement*, *Gatacre*, *Drabant* tábornokok esapatai, melyek az Oranje-folyó mentén álltak? Azt hisszük, ezek — vagy legalább is jelentékeny részők — *Buller* seregével együtt *Kitchener* alatt utban vannak *Ladybrand* irányában; talán azon az uton, melyen *Olivier* esapata vonult vissza. Ha *Buller* serege Durbanból március közepe táján indult, ugy körülbelül április elején az Oranje-Caledon folyón állhatott és jelenleg más menetben lehet *Ladybrand* felé, melynek táját április 10—12 körül érheti el. Ha ez valóban bizonyulna, ugy *Olivier* hadállása, oldalba támadva, tarthatatlan lesz és a lökem *Olivier*é annál érzékenyebben éri, mennél közelebb áll Bloemfonteinhez. Ha azután *Kitchener* *Ladybrand* irányából, *Roberts* seregével pedig Bloemfonteinből nyomul előre, ugy hathatósan játszhatnak össze. Az egyik azonban leköti az ellenséget, a másik tulszárnyal és a boerok előre készített állásait keletről felsodorhatja.

Hogy mikorra várható ennek a hadműveletnek a megkezdése? Április elsőjéről jött hír szerint *Methuen* hadosztálya *Kimberleyből* Bloemfonteinbe rendeltetett. Ezzel az összpontosítás megkezdett. Pedig a széles felállításból, az ellenség megtévesztésére szolgáló felvonulásból csak akkor lehet józanul összpontosulni és ezzel a haditeret kibukkantani, ha közvetlenül rá megkezdődhet a működés. *Kimberleyből* nagyobb esapattest körülbelül 8—10 nap alatt érhet Bloemfonteinbe, tehát az április 10—12-ike körüli idő lehet az, amikor ez a döntő operáció megkezdődhetné.

Páris, április 5.

Dr. *Leyds* a *Matin* egy munkatársának azt mondta, hogy Angliának a két boer köztársaság részére adott válasza arról győzte meg a boerokat, hogy csak az az alternatívájuk van, hogy vagy győznek, vagy rabszolgaságba jutnak, de mintán a szabadságot még életüknél is jobban szeretik, ennél fogva harcolni fognak utolsó esapp vérükig. A legutóbbi táviratok arról tanusodnak, hogy *Krüger*, aki épp oly tapasztalt katonai dolgokban, amilyen energikus politikai ügyekben, új életet öntött a hadviselésbe. A banyák eselleges megsemmisítésétől nem kell félni, mert a boerok a biblia parancsához tartják magukat és tiszteletben tartják az idegen vagyont.

London, április 5.

A *Times*nak jelentik Bloemfonteinből 3-iki kelettel: A. Modder folyón tul, Bloemfonteintól

keletről erős boer csapatok vannak. Az angol lovasított gyalogság Bushmanskopnál egész nap érintkezésben volt velük tizenkét mérföldnyi távolságból.

A *Daily Mail*nak jelentik Mafekingből március 26-iki kelettel: A boerok ma ágyúzták a várost. Ellenkező parancsok ellenére sok boer visszavonul innen. A város környékén most alig kétezer boer van.

Lourenço-Marquis, április 5.

Mafekingből mult hó 23-áról kelt táviratok jelentik: A boerok nyugodtan viselkednek. Lassankint felszedik a várostól nyugatra levő főtáborukat. Hír szerint Mafekingtől délre ütközet volt a boerok és a bennszülöttek közt. Egy Gaberonesből március 28-ikáról érkezett távirat szerint Plummer ezredes erőltetett menetet hajtott végre, hogy a boeroknak Mafekinggel való összeköttetését veszélyeztessék és egy Zerrustól 12 angol mérföldnyire eső pontot ért el. Visszajövet Plummer ezredes a Lobatsitól délre levő vasuti vonalon ment át és azt csak kevésse megromlálva találta. A boerok nem találkoztak Plummer ezredessel.

HIREK.

A plewnai oroszán.

Az Yldiz kioszknak csodálatos módon mindig kétféle színe van. — Olykor, mikor bűbájós török mesék zsonganak bennem, cifra paradicsomnak nézem, amelyben rég elfonnyadt bájvirágok illata száll a jáspisból, korallból épített termek levegőjében s soha nem látott fehér leány-szépsegek ringó táncban olvadnak bele a mesebeli gyönyörbe. Olykor meg, mikor a való élet szürkesége nehezedik rám, komor, sötét tornyot látok, vasrácsos, boltíves ablakkal, amelyen belül szomorú fogságra ítült nehéz rabok csörgetik láncukat s szomoró dalt énekelnek elvesztett szabadságukról.

Az Yldiz-kioszk változó két színe: a hetedik menyországbéli paradicsom és a konstantinápolyi Jedikula.

Most pedig, hogy Konstantinápolyból azt hozzák hírül, hogy meghalt a plewnai oroszán, megint csak a Jedikulát látom, a szomorú hettornyos keleti Tower, a konstantinápolyi Kuffsteint. A nagy rétesos ablak mögé torzonborz szakállu nehéz rabot képzelek, akit valamikor oroszlánnak mondtak, mert Plewnánál kutyába sem vette az életét. Sehogysem lehet elhinni, hogy az oroszán megszéledítették s úgy vitték be dísznek, cifráságnak abba a keleti palotába, mint ahogy a kitömött oroszán szókás a muzeumba. Sőt erős a hitem, hogy Ozmán basa valószínűleg féléve őrzött rabja volt ennek a tündéreknek s az Yldiz-kioszk tisztára Jedikula volt az ő számára. Mert valami Napoleon-féle volt ebben az oroszánban, akit szívesebben neveznek mégis embernek, mert hiszen azt költik róla, hogy sikkasztott. Csak hogy ezt a sikkasztást nem a mi szürke szemüvegünkön át kell megnézni, amikor időlethez kerül a sor, Törökországban még a sikkasztás is más, mint mindenütt a világon. Azt nemern mondani, hogy az ott a nagyok kiváltsága, az előkelők, az oroszánoké. Aki pedig furesának tartja, az itélje el akármelyik római provincia kormányzóját, aki kirabolta fél Gallia népét s arany kocsin vitette magát végig a Via-Appián. Ezek a nagystilű sikkasztók fajtájából való emberek, akik nem elégsznek meg egy hordó arany pénzzel, hanem országokat, tartományokat, avagy egész világrészeket sikkasztanak el, végső konkluzióban nem is sikkasztók, hanem vakmerő, vitéz katonák, hadverő félistenek, oroszánok, akikről félni illik, félni szokás és félni kell, mert szertelen rabló vágyakozásuk megnöveszti karjukat olyan hosszúra, hogy ki sem nyújtják, hanem csak szép nyugodtan leveszik a szultánok fejéről a gyémántgombos turbánt s a maguk fejére teszik.

Példa rá a nagy rabló, Napoleon, a sikkasztó félisten . . .

A konstantinápolyi kétszínű palotának

ilyen fajta ember a halottja. Nagy stílu ember, oroszán, aki szertelen rabló vágyában, mikor már országokat nem rabolhatott, az arany pénzhez nyult, akinek játék volt a polgári tisztesség ellen való bűn s akinek minden tragikumát pompásan jelzi az az ut, amely a plewnai csatamezőről a konstantinápolyi felemás palotájáig vezet. Röviden szólva a szabad oroszánból rab oroszán lett, Herkules, akit a szövetsékhöz ültetett a sors.

A nagystilű embert gyászolom benne. A nagy rabló vezért sajnálom, nem a nemzeti hőst. S azért képelem most azt, hogy gyászba borul a konstantinápolyi börtön, hogy megremegnek benne a festett körmű fehér asszonyok. S szomorúság szűrődik mindenbe, a fába, a már bejött rózsfák levelébe, a nagy természetbe. A kék tenger vizét pedig fájdalom borzongatja most, hogy egy nagy individuum pusztult el örökre. A Boszporus mellett kéjes borzongás száll egy hat lábnyi földbe, amely egy egész embert fogad majd magába s árnyék-szülő karsu pálmák friss erőt várnak az oroszán porraiból.

Nagy és erős törzsű pálmák nőnek majd belőle . . .

G—A.

Budapest, április 5.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én új előfőzé és nyit a Budapesti Napló. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról cejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter szombaton reggel családjával együtt 12 napi időre Raguzába utazik. — *Wlassics* Gyula közoktatási miniszternek egészségi állapota, mint értesülünk, annyira javult, hogy már husvét táján vissza szándékozik utazni Budapestre. — *Libits* Adolf állapotában, mint Fiuméből jelentik, javulás állott be, úgy hogy orvosai megengedték, hogy Palermóból elszállítsák. *Libits* külön hajón ma érkezik Fiuméba, ahol *József* főherceg villájában fogják elhelyezni.

— Tiszteltetés a hercegróma. Az *Országos Fámány-egyesület* küldöttsége ma dr. *Margalis* Edő elnök vezetésével méltóztatásuk a megújításról cejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Tiszteltetés a hercegróma. Az *Országos Fámány-egyesület* küldöttsége ma dr. *Margalis* Edő elnök vezetésével méltóztatásuk a megújításról cejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— *Eucs* a Gellérthegyen. A budai résznek egyik legeredetibb s legmozgalmasabb bucsuja a Gellérthegyre. Dacára annak, hogy a magasságra igen nehezen lehet a portékát fölszállítani, túlan mégis itt van a legbővebb vasári lániával s ezzel a nagy publikum és vigasság. A Gellérthegyen husvét-vasárnap tartják meg a hagyományos szokásokhoz híven a bucsút, amelyre különösen a tabániak készülnek erősen.

— Az új tőzsdetanácsosok ünneplése. Az országos kereskedelmi és iparcsarnok fényes lakomát rendezett ma az újonnan választott tőzsdetanácsosok, valamint a választásokat előkészítő százas bizottság elnökei: *Gál* Károly és *Reich* Lajos tiszteletére. Az estélyen kétszázánál többen jelentek meg a magyar kereskedelem és közgazdaság vezérferfiái közül.

A felköszöntők sorát *Matkovics* Sándor elnök kezdte meg, aki beszédében hangsúlyozta a tőzsde autonómiáját. Előtti az egész tőzsdetanácsot, melynek ujjalakítása a kereskedelmi és iparcsarnokban szülemlett meg. Leikes éljenés követte e beszédet, mely utau *Auer* Róbert tőzsdetanácsos meleg szavakkal ünneplte *Matkovics* elnököt, az ország kereskedelmi érdekeinek egyik legelső szószólóját. *Sándor* Pal alelnök a most megválasztott két új tőzsdetanácsost: *Klein* Gyulát és *Schöffer* Bódogot köszöntötte fel. *Aczél* Géza a választások vezérelt, a százas bizottság elnökei: *Gál* Károlyt és *Reich* Lajost elítelte. *Gál* Károly sikerült felköszöntőben a budapesti áru és értéktőzsde tagjaira, a lelkes és buzgó választókra ürtette poharát. A nagy tiszteessel fogadott beszéd után *Klein* Gyula tőzsdetanácsos a régi tőzsdetanács tagjait, *Grósz* Andor, *Sándor* Pal alelnököt, dr. *Székely*

Ferenc igazgató a leendő tőzsdetanácsosokat, *Somorjai* Lajos a jelenlegi tőzsdetanácsot, dr. *Glückenthal* a sajtót éllette. *Császár* Jenő szép beszédben méltatta a tőzsdetanács tagjainak kötelességérzetét és hazafiaságát. Beszéltek még *Robitsch* H. Ferenc igazgató, dr. *Links*, *Berkovits* Dezső, *Ellfert* Dániel és mások. A sikerült estély éjféltájban ért véget.

— Lónyay grófok Cap-Martinban. Már elmúlt két hete, hogy Rudolf trónörökös özvegye mirtuszkoszuval ékesen jelent meg a miramari kápolnában és csak most hallunk először részletesebb hírt a Rivierán mulató grófi párról. Március 29-ikén érkezett gróf Lónyay Elemér és hitvese Cap-Martinba. Senki sem várokozott már, írja a *Pesti Napló*nak egy ott üdülő olvasója, a legérdekesebb vendégekre, miután a délután érkezett két gyorsvonathoz hiába küldötték a szálloda személyzetét a várt vendégek elé. Hogy észrevételül érkezhessenek Cap-Martinba, az olasz-francia határállomáson, Ventimigian elhagyták a vasuti kocsit és kocsin jöttek Cap-Martinba, ahol a Cap-Martin Hotelben még Miramaréból megrendelték a lakosztályokat. Céljukat elérték, tényleg észrevételül érkezhettek lakásukba, mely a szálloda első emeletén van, éppen azon lakosztály fölött, melyet azelőtt több ízben lakott boldogult Erzsébet királyné. Az igen szépen berendezett lakosztály egy sarok szalonból áll, mely nyugot felé a parkra és dél felé a végtelen tengerre nyújt kilátást; a szalon mellett van Stefánia hálószobája, azután következnek a fürdőszoba, e mellett van a gróf hálószobája és végül kis ebédlő. A szobák folyton friss ibolya és szegfű virágok illatával vannak elárasztva. A személyzet részére ugyanezen folyosó északi részén rendeztek be 3 szobát. A gróf pár megérkezése előtt több arisztokrata kérdést intézett a szálloda igazgatójához, számíthatnak-e fogadtatásra a gróf pár részéről és az a határozott kijelentést nyerték, hogy a grófné senkit fogadni nem akar. Így többnapit itt tartózkodása óta tényleg senkivel sem érintkezett, sőt megnyugvással vette tudomásul, hogy az egész szállodában angolokon és néhány birodalmi német családon kívül csakis egy magyar lakik. A megérkezése estéjén kívül, melyet a gróf pár lakosztályában töltött — a luncheket és dínereket a többi vendég sorában a közös nagy vendégelőben költik el. Este Stefánia mindig föltűntet keltő szép estélyitöltetben jelenik meg az ebédre, alávetve magát a szabállynak, mely estére a soiré öltönyt írja elő uraknak és hölgyeknek egyaránt. A társaság nem zaklatja a gróf pár kíváncsiságával. Délutánokint sétát tesznek a köves, keskeny tenger melletti ösvényen, ezen a regényes, szép uton, ahol előszeretettel sétált mindig a királyné. Szombaton a parkban ült Stefánia, rajzmappával a kezében és egy széles könyvbe vázlatokat készített a tengeréről. Vasárnap átmentek Mentonba, a templomba, honnét visszajövet részt vettek a közös reggolin. Stefánia kitűnő hangulatban van, sokat nevet és „királyi fenség” rangjának elvesztése miben sem látszik megzavarni boldogságát, mely visszatükröződik arcáról. A gróf pár e hó végéig szándékozik Cap-Martinban maradni. Gróf Lónyay Elemér ezelőtt három évvel járt Cap-Martinban. Akkor bizonyára nem sejtette, hogy királyleánnyal teszi meg ugyanide násztűt.

— Állam az iskolában. Érdekesebb és modernebb kísérletről rég hallottunk, mint arról, amelyet most tettek *New York* állam minden középiskolájában, még pedig igen szép sikerrel. Az új intézkedés szerint az iskola — állam. A tanulók ennek a kis államnak polgárai; polgármestert, tanácsot, hatóságot és rendőrséget választanak. Az iskola igazgatójának és tanárainak nem kell törődniük a renddel és az iskolai fegyelmelemmel. Ez a diákok dolga. A tanárok csak a választások rendjére ügyelnek fel s a bíráskodásnál hallgatóság gyanánt szerepelnek. Beleszólasuk nincs. A tanács hetenként egyszer ül össze, a rendetlenkedőket büntetéssel sújtja. A rendőrség gondoskodik arról, hogy a büntetés végrehajtható. A montgomery-i iskola igazgatójának jelentése szerint az új szisztéma pompásan bevált s az iskola kilenczáz polgára teljesen beleéltte magát ebbe a szervezetbe, amely a jövőbe hivatalkok, politikusok és polgárok legjobb iskolája.

— *Mészáros Imre szabadságolása.* A *Nemzeti Zene*dé választmányra április 8-ikán, vasárnap délelőtt tizenegy órakor *Bartay* Ede királyi tanácsos elnöklésével ülést tart. Több fontos tárgyon kívül a választmány ekkor fog határozni az Opera helyettes igazgatójává kinevezett *Mészáros Imre* nemzeti zenedé tanár szabadságolása ügyében.

— *Haálósás.* *Gaal* Mihályné, *Magyary-Kossa* Natália urasszony tegnap hatvenegy éves korában Budapesten meghalt. Az elhunyt előkelő szerepet játszott a főváros társasáteleben. Holnap délután három órakor temetik a Zöldfa-utca 42-dik számú gyászházban.

Fraenkel József tatai magánzó tegnap meghalt. Tátn. Az elhunytban dr. *Fraenkel* Sándor budapesti ügyvéd édesapját gyászolja.

— **Habay Jonó hazatérése.** Habay Jonó tegnap tért vissza külföldi hangverseny körútjáról Budapestre. A művész legutóbb Svájcban és Franciaországban rendezett hangversenyeket nagy sikerrel. Különösen nagy hatást ért el Hubay Párisban, ahol a minap a Lamoureux-hangversenyen működött közre.

— **Feloszlattott diákegyesület.** Még a múlt esztendőben *Radikális egyetemi ifjak pártja* címen új ifjusági párt alakult az Alma mater falai közt. A pártnak a választásoknál nem sikerült többséget szereznie, amiért aztán a párt hívei ott hagyták az egyetemi ifjusági hivatalos egyesületét, az Egyetemi Kört és külön klubot alakítottak, amelyen az ifjuság hazafias és egyéb ünnepeinél valóságos „konkurált” az Egyetemi Körrel. A radikális egyetemi ifjak pártja vasárnapra nagyszabású matinéét hirdetett, amire nem kérte ki a felsőbb hatóság engedelmét. Az egyetemi tanács ma ez ügyben rendkívüli ülést tartott és a jogtalanul megalakult ifjusági egyesületet *feloszlattá.* Az erre vonatkozó hirdetmény ma jelent meg az egyetem fekete tábláján és így hangzik:

I. Az úgynevezett „Radikális Egyetemi Ifjak Pártja” által rendezett matiné, minthogy ez a felsőbb hatóságok által jóvá nem hagyott egyetemi ifjusági egyesület által rendeztetik, ezennel betiltatik.

II. Az úgynevezett „Radikális Egyetemi Ifjak Pártja” mint felsőbb hatóság által jóvá nem hagyott egyetemi ifjusági egyesület törvényellenesen megalakult tiszti karával együtt feloszlattatik és nem léteznek nyilvánítatik.

III. Az úgynevezett „Radikális Egyetemi Ifjak Pártja” és a matiné meghívóján feltüntetett tisztviselői kara és az ugyanott felsorolt matiné-rendező bizottsági tagjai ellen a fegyelmi eljárást a tanács a fegyelmi szabályok alapján közvetlenül megindítja.

Kelt Budapesten, az egyetemi tanács 1900. április hó 5-ikén tartott rendkívüli üléséből *Theurek* rektor.

— **Beteg művész.** Zala György szobrász, mint részvétellel értesülünk, fekvő beteg. Influenzája van, mely erősen megviselte. A tavaszi meleg napok beálltával azonban remélhetőleg egészsége helyreáll és folytathatja nagyszabású műveinek: az ezredévi emlékek és gróf *Andrássy* Gyula lovasszobrának mintázását.

— **A bécsi zsidók Körbernél.** Bécsből táviratozzák: Az osztrák izraelita egyesület elnöksége járt ma *Körber* miniszterelnöknel és előadta a zsidó lakosság panasztát *Schneidernek* az osztrák tartománygyűlésen tett amaz indítványa miatt, hogy a zsidókat rendőri felügyelet alá helyezik. A deputáció hivatkozott a miniszterelnöknek néhány nap előtt a zsidó hitközség küldöttségnek tett ígéretére, hogy az értesére esett sérelmeket meg fogja vizsgálni. Ha itt vannak a sérelmek — mondta a küldöttség elnöke — akkor már késő, arra kell törekedni, hogy ily sérelmek elő ne forduljanak. Azután a közegtanácsban lefolyt események kerültek szóba. A miniszterelnök azt a véleményét fejezte ki, hogy a liberális közegtanácsosok kilépése szükséges volt, jobb lett volna bent maradniuk, mert e mozgalom hullámai végre mégis el fognak csendesedni.

— **Halóset a főkapitányság épületében.** A főkapitányság épületének udvarán most új csatornát építenek. Tegnap este a csatornát meglátogatta a gazdasági hivatal vezetője s amikor onnan távozóban volt, *Stigebauer* Ferenc, a főkapitányság gazdája, aki nagyon rövidlátó, belezuhan az egyik csatornamélyedésbe. Az ott dolgozó csatornamunkások kiszúrták a gödörből a gazdát, aki szerencsére csak zúzódásokat szenvedett a vállain és lábain. A sebesült gazdát lakásán apoják.

— **Gazdasági iskola a Szilágyságban.** Szilágysomlóról jelentik, hogy a Szilágysomlón fölállítandó földműves iskola ügyében tárgyalások indultak meg a város és a földművelésügyi minisztérium között s bízott, hogy még az év folyamán az építkezések is elkezdődnek.

— **A rossz bizonyítvány miatt.** Három tizenhárom esztendősné fia, *Mészáros* Ferenc, *Pogány* és *Mohácsy*, a II. kerületi katolikus főgimnázium másodikévfolyam tanulója, a rossz bizonyítvány fölött érzett elkeseredésükben még hétón eltávoztak szüleiknek lakásáról és azóta nem is adtak életjelet magukról. A világról indult fiuk összes vagyona 4 korona volt és egy flobert-pisztoly. Gyalog indultak el és Vác felé vették utjukat. A fiuk szülői jelentést tettek a rendőrségnek, amely elrendelte körözésüket és értesítette a váci rendőrséget, hogy a fiukat, ha odaérkeznek, szállítsa vissza az agárdó szülőkhöz.

— **A tékozló fiú.** Dr. *Baumann* Guidó országgyűlési képviselő nyilatkozatot küldött be hozzánk, amelyben kijelenti, hogy *Walter* nevű testvéröccséről, aki a fővárosban könnyelműen adósságokat csinál, sem ő, sem atyjuk semmiféle felelősséget nem vállalnak.

— **Egy őszinte kritika.** *Schreiner* Oliva asszony, az ismert angol író, aki Délafrikai országait és népeit érdekesítő elbeszélésekben ismertette, a *Sidney Morning Herald* munkatársa előtt így nyilatkozott a délafrikai háborúról:

— Nem tudom megérteni, hogyan jöhettek ti ausztráliaiak, újzeelandiak, canadaiak könnyű szívvel ide, hogy halomra löjjetek más gyarmatlakókat, akiket eddig hírből sem ismertetek. Borzasztó, ha rá gondolsz, hogy ez a sok oszmos ember mind azért özlött ide, hogy gyilkoljon, vagy legyilkoltassa magát s mindezt azért, hogy a tőkepénzeseknek kedvében járjon. Azt mondjátok ti, hogy Angolország háborút visel és ti meg akarjátok mutatni a világnak, hogy a gyarmatok képezik Anglia oldalán harcolni. Igen ám, de előbb kérdezősködnök kellett volna, mielőtt hajóra szálltatok. Ti nem értetek ehhez. Ez a kapitalisták háborúja. A kapitalisták hatalmukba akarják keríteni a transvaali bányákat. Ausztráliában nincsenek ilyen bányák. Ön azt kérdezi, miért tagadták meg a boerok az idegenektől a szavazati jogot. Hiszen szavazati jogról nem is volt szó. Néhány hónappal a háború kilörése előtt *Johannesburgban* voltam és száz meg száz ember nyíltan kijelentette ott, hogy ők sohasem adnák fel angol állampolgárságukat csak azért, hogy mint boerok szavazhassanak. Mindannyian nomádok, vándorok ők, akik csak pénzt szeretnének szerezni s ha *Krüger* apó térden esdve kéri is őket, hogy naturalizáltassák magukat, akkor sem fogadják meg tanácsát, senki sem hajlandó lemondani angol állampolgárságáról. Évek óta készülődtek erre a háborúra és hajmerszétó dolgokat nyomtattak le a boerokról, tudatlanságukról és kegyetlenségükről. A mostani háború iránt háború, olyan, amelynek vége nem lesz. A boerok élethálójára harcolnak és eszük ágában sincs meghódolni az angoloknak. Az angolok, ha egyáltalán eljutnak seregeik Pretóriába, még rosszabb helyzetben lesznek, mint ma. Száz meg száz mérföldön keresztül kell majd akkor vasuti síneket őrizniük, míg a boerok lankadatlan elszántsággal harcolnak majd tovább. Most még az asszonyok is a háborúért lelkesednek. Az elandslaagi csata után egy boer visszatért tűzhelyéhez.

— No mi történt? — kérdezte tőle a felesége. —

Megsebesültél?

— Nem.

Megvertétek az ellenséget?

— Nem.

Akkor csak siess oda és harcolj a többiekkel!

biztatta a hős lelkű asszony.

Egy hetvenöt éves agastyán az első vereség hírére lekapta a szegről puskáját, hogy elmenjen a csatába.

— Nagyapa, szólta hozzá unokái, hiszen szemeid nagyon gyöngék már.

— Ézer méternyire nem látok már, de száz méternyire még az én golyóm is talál. És mert lóháton ülni már nem tudott, egy ökrös szekéren vitte magát a csataterre.

Ilyen népek az elszántságát semmiféle csapás sem törheti meg és *Angliára* csak akkor következnek majd a szomorú napok, ha sikerül eljűnniük Pretóriába.

Igy nyilatkozott *Schreiner* Oliva asszony, aki *testvérhuga* a *főkülföldi miniszterelnöknek.* A Főkülföld lakosságának túlnyomó része egybéként a háború ellen van és az a nézete, hogy a háborút igen könnyen el lehetett volna kerülni.

— **A művésztelep veszedelme.** Az epreskeri művésztelepen, ahol a festőmesteriskola, a szobrásziskola és a freskóiskola épülete áll, gyönyörű park is van, amelyet a művészek, különösen *Ströbl* Alajos szobrásztanár és tanítványai művészi becsü szobrokkal és egyéb műtárgyakkal díszítettek. Ott áll a közepén a régi jőzsefvárosi kálvária arkádós épülete, melyet szintén teleraktak szobrokkal. Külön állították föl *Höméross* márványszobrát és a művésztelep alapítójának, *Trefort* Ágost miniszternek bronz mellszobrát. A park igh valóságos múzeum számba megy, amelyet egyik oldalról kőfal és a másik oldalról vasrács környez. Az utóbbi időben ez értékes műtárgyak és szobrok közül több darab eltűnt. Így egy szökőkútról elloptak egy gyermeket ábrázoló bronz szobrot. Sőt el akarták vinni *Trefort* mellszobrát is, ami csak azért nem sikerült, mert a vakmerő tolvajok a nehéz bronzöntvény nem tudták átmenni a kőfal kerítésen. Kénytelenek voltak tehát a szobrot a földön hagyni. A fővárosi rendőrség vizsgálatot indított és egy pár embert le is tartóztatott, de egyik sem vallotta be, hogy része volna a lopásban. A három művésziskola igazgatósága most külön éjjeli őrséget szervezett a műtárgyak őrzésére. Az értékes bronzszobrokat azonban zárt helyen őrzik.

— **A tolvaj hálaja.** Egy fiatal charkovi ügyvédnek nemrégiben olyan esete volt, amelynek nem igen akadt még párja ez életben. Egy lopással vádolt egyént kellett védenie. Védőbeszéde olyan meg-

győződen hatott az esküdtekre, hogy kimondták a „nem vétkes”-t, s a vádlottat fölmentették. A vádlott rögtön ott a tárgyalóteremben könnyek között mondott köszönetet, majd a lakásán is hálálkodott. Alig távozott el azonban a fölmentett tolvaj, az ügyvéd észrevette, hogy több ruhája nincs meg. A kliens ur vitte el őket hálából. Elfogták ugyan ezért, de akkor már túl adott volt a holmik legnagyobb részén. Ez még semmi sem. De ez a tolvaj, mielőtt vizsgálati fogságban ült, azt írta a fogságából a meglopott ügyvédnek, hogy — *ezáltal* is vállalja el a védelmét. És ez az eset nincs kitalálva, ez megtörtént.

— **Joubert a háborúól.** A nemrég elhalt *Joubert* tábornokról maradt fenn a következő apróság. — Egy ízben, a nátili háború kezdetén vitatkoztak a katonák a táborban. Egy oranjei polgár így szólt:

— Ha mi most betörünk az angol területre, ehhez akkora bátorság kell, aminő nem telik ki egy jogásztól...

Ez előzés volt *Joubertre*, aki valamikor főügyész volt. Az öreg tábornok nyugodtan mosolygott és ezt felelte:

— Barátom, tudom én, mi a különbség a törvénytörés és a csatatér között. A törvénytörésnél azé az előny, aki utolsónak beszél. A csatatéren azé, aki elsőnek üt. Ezért törünk mi be Natálba...

— **A költő mint politikus.** Nagy az öröm az olasz szocialisták közt. Erős emberrel gyarapodott meg a pártjuk. *Gabriele D'Annunzio*, a világhírű olasz költő az új szocialista. Mióta képviselő, állandóan a szélsőjobb híve volt, s mindig a királyi trón leg-hívebb támaszaival szavazott. Múlt szombaton azonban egyet gondolt *D'Annunzio* és barátai legnagyobb meglepetésére átpártolt a szélsőbalra. Az ülés végén aztán, amikor a szélsőbal pártülést tartott, *D'Annunzio* felszólt, s a következőket mondta:

— Uram, meghajlom az önök elvzártsága és bátorsága előtt, amelylyel meggyőződéseiket védik. Ma láttam a jobboldalon a halottakat és a baloldalon az élőket. Én az élőkhez csatlakozom!

Szólt és beiratkozott.

— **Összegett gyerekek.** *Szalai* Jánosné születt *Német* Rozáli, a *Dobozí-utca* 41. szám alatt lévő ház házmesterjére tegnap délután eltávozt hazulról és a lakásában egyedül hagyta negyedfél éves *Lajos* nevű fiát. A magára maradt gyerek valahogy gyufára bukkant s játék közben meggyújtotta a ruháját. Sikoltozására a házbeliek betörték az ajtót s eloltották a szerencsétlen gyerek testén a lángokat, de akkora már úgy összegett, hogy a mentők haldokolva vitték a *Stefánia* gyermekkórházba. — *Plesko* Mari 14 éves leánya tegnap este szüleinek a *Naphegy-utca* 74. szám alatt lévő lakásán, mikor vacsorát melegített, feldöntötte a spirítusos edényt s a leömlött folyadékotól a ruhája lobbot vetett. Mire eloltották, a szerencsétlen teremtés úgy összegett, hogy a mentők haldokolva vitték a *Szent János* kórházba.

— **Szeless Adorján ítthon.** Őt esztendeje már annak, hogy *Szeless* Adorján fel akarta robbantani a *Lipótmezőre* valóderolt *Hentzi*-szobrot. A rendőrség a sikertelen merénylet után széleskörű nyomozást indított, de *Szeless* még idejékorán külföldre menekült és előbb Franciaországban, később pedig Svájcban tartózkodott, ahová több családja is követte. A bíróságot távolléte sem akadályozta meg abban, hogy megindítsa ellene a vizsgálatot s országjárta körözötte a közönség ellen való kihágásra és „állami” javak szándékos rongálásával vádolt újságíró. A törvény szerint az említett kihágással öt esztendő alatt évül el. Ez az öt esztendő, mint említettük, már letelt s ma *Szeless* védője, dr. *Falussy* Árpád folyamodott a büntető törvényszékhez, hogy mondja ki határozatilag az elévülést. A törvényszék az ügyészégre indítványára *megállapította az elévülést* s határozatáról nyomban értesítette a fővárosi rendőrséget, nehogy *Szeless* Adorjánt, ha vissza találna térni, letartóztassa.

— **Megolpott betörő.** *Czaller* Antal 16 éves nyomdászsegéd ma reggel átkulccsal fölnyitotta *Burger* Vilmos Erzsébet-körút 5. szám alatt lévő dohánárudjájának ajtaját és behatolt az üzletbe. Gyorsan összeszedte a kezéigébe eső értékesebb holmikat, bélyegeket, szivarokat és éppen el akart illanni, amikor észrevették és lefűltek. A tetten ért betörőt a főkapitányságra vitték, ahol beismerő vallomása alapján letartóztatták.

— **Halálos puder.** *Szeles* községben az orosz határszélén *Katonovitz* közelében szomorú halálal pusztult el egy fiatal asszony. Az ottani kazányár egyik hivatalnokának a felesége az áldozat, akinek az éjszaka valami kis pattanása támadt az arcon. Öltözökös közben ezt a pattanást reggel véletlenül fel-fakasztotta. A mikor közvetlenül ezután bepuderezte az arcát, az arca megdagadt s csakhamar vérmérgezés állott be. Olyan gyorsan terjedt a baj, hogy az orvos, aki nemskóra megvizsgálta a beteget, már nem segíthetett. Alig egy órai betegség után a fiatal asszony iszonyu kínok között meghalt. Kifűnt, hogy a puderben mérész anyagok voltak.

— A családirtó vasutas. A népszínház-utcai szörnyű családi dráma áldozatainak holttestét még az éjjel elszállították a boncoló intézetbe. Ott fekszenek érintetlenül *Faludy* Béla pályafelvirágzó gyakornok, mellette a két kis gyermek s azután az anya, a 38 éves *Kreutzinger* Janka. A szerencsétlen családot valószínűleg holnap boncolják s holnapután temetik az új temető halottasházából. A boncoló intézetben ma sokan megnézték a szerencsétleneket.

(x) *Linhart Vilmos* festő műtermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti háttérnek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) *Husvétii tojások és fecskendők* *Kertész T. nál.*

Meghalt a plewnai hős.

Budapest, április 6.

Ozmán Ghazi basa is meghalt; elköltözködött Mahomed ama hetedik paradicsomába, amely a hőseket fogadja magába. Hatvannöve éves korában tegnap törte őt le a halál. Ugy látszik, a hősök alkonyával pirkad meg az új század. *Joubert*et csak az imént temették, *Cronjé*t tegnapelőtt vitték *Ilona* szigetére, *Ozmán* tegnap halt meg. Kihull a fegyver a legjobb kezekből. A plewnai ostromlan azonban már régóta halhatatlan, amióta föltartoztatta csodás akaratával és stratégiai lángelméjével az orosz armádiát. A régi török nagyságnak ő volt utolsó megtestesítője.

Ozmán Nuri basa Amaziában, Kis-Ázsiában született 1832-ben. Szülői nagyon szegény emberek voltak és ezért tanulmányait bátyja, *Husszein Tokatli* effendi vezetése alatt kezdte meg, aki az előkészítő iskolában Konstantinápolyban az arab nyelvet tanította. Az ifjú *Ozmán* tehát Konstantinápolyba került és a mikor elvégezte az iskolát, belépett abba a katonai iskolába, amelyben *Szulejman* és *Mehemed Ali* basa is kiképzését nyerte. *Ozmán* kitűnő tanuló volt, társai között mindig a legelső. Tizenhét éves korában altiszti ranggal hagyta el az iskolát és 1853-ban, tehát a krími hádjárat alatt egy Sziríában állomásozó lovas-ezredhez került, ahonnan néhány társával együtt beosztották a török-szarboz. Így került Szumblába, ahol híregyőrőségével és katonai tudásával csakhamar magára vonta följebbvalói figyelmét. Nemsokára százados lett és szárnyosodott. A hádjárat után rangját megtartva, a szultán testőrségébe lépett. Rövid idő alatt zászlóaljparancsnok lett a gárdánál. A lázadás kitörésekor Krétába küldték, ahol a hádjáratban elejétől végig részt vett és két év múlva mint ezredes tért vissza Konstantinápolyba. 1874-ben dandár-, 1876-ban hadosztályparancsnok lett. Az 1876. évi szerb háborúban a vidinni hadtest fővezényletét vette át, melynek élén a szerbeket Veliki-Izovornál és Zajcárnál legyőzte. Az 1877. évi orosz-török háború ki-törésekor *Ozmán* basa 35.000 emberrel Vidinben állomásozott. Eleinte nagy volt ellene a föllindulás lázadólagos térdessége miatt. *Ozmán* basa azért tartózkodott egy ideig minden támadó föllépéstől, mert javaslatát, hogy szállják meg Kalafatot, visszavetették. Az európai török érzelmű újságok napról-napra gúnyolták térdessége miatt, míg egyszerre a vezér megmozdult és csodálatos hőstetteket vitt végbe. Seregével, melyet az oroszok a Balkán északi kiágazásáig előnyomultak, július elején hirtelen az oroszok balszárnyára vetette magát és megszállta Plevnát; július 20-án a *Schulder-Schuldner* alatt támadó oroszokat visszaverte; július 27-én elfoglalta Lovicset és július 30-án *Krüsner* orosz tábornok támadását is diadalmosan visszaverte. Ezután *Ozmán* basa Plevna körüli erős sáncokat építtetett és várat rögtönzött, seregét pedig 60.000 emberre egészítette ki. Plevna megerősítésével megakasztotta az oroszok előrenyomulását és arra kényszerítette őket, hogy csapatokat összeronják és főerejükkel Plevna ellen forduljanak. Az oroszok szeptember 3-án Lovicset elfoglalták ugyan, de midőn az orosz-román főerég több napon át folytatott erős ágyúzás után szeptember 11-én Plevna sáncái ellen általános rohamot intézett, csak néhány sáncot volt képes hatalmába keríteni és *Ozmán* basa szeptember 12-dikén hatalmas kirohanással a sáncokat, a grivalti kivéve, az oroszok kezéből megint kiragadta, október 19-én pedig a román sereg rohamát is véresen visszaverte. *Ozmán* basa ekkor a török hadsereg legnépesebb hőse lett és a szultán *Ghazi* (győzelmes) melléknévvel tisztelte meg. Különböző hírek, legendák keltek szárnyra a vitéz vezérről. Eleinte azt beszélték, hogy *Ozmán* basa senki más, mint *Bazaine*. Nem akarta ugyanis senki sem elhinni, hogy egy török ember oly hadvezéri készséggel lépjen a csatárré, mely határozottan európai iskolára vall. Azt a készséget bizonyosan európai akadémiaikon szerezte, európai csatárréken érvényesítette és olyan embernek kell lennie, aki nagy ambícióval vezéri hírnevén

eselt csorbát akar kiköszörölni. Így juthattak rá a föltevére, hogy *Ozmán* basa *Bazaine*, III. *Napoleon* híres tábornaga, akinek azt a csorbát kell kiköszörölnie: hogy a világ egyik legerősebb, jól védelmezett várát, Metzét földadta a nem sokkal nagyobb ostromló seregnek.

Október végével az ostromló sereg teljesen bekerítette *Plevnát* és mivel a török fővezér megfoghatatlan térdességet tanúsított *Ozmán* sorsa iránt és fölmentésére kísérletet sem tett, *Ozmán* december 10-én általános kirohanással próbált helyzetéből szabadulni, hogy az orosz seregnek átörve Vidinbe jusson. *Miklós* nagyherceg fölszólította *Ozmán* basát, hogy adja meg magát, hiszen láthatja, hogy nincs többé menekülés, négyzerte nagyobb sereg veszi körül. *Ozmán* basa a fölszólításra ezt felelte:

— Még nem tettem meg mindent, amit a becsület és a kötelesség parancsol.

És megtörtént a kirohanás, de az oroszok kemény ellenállásán megghiúsult. Az *Ozmán* minden mozdulatáról előre értesített oroszok ezalatt el hagyott plewnai sáncokat elfoglalták és az arra megújuló rettenetes harcban maga *Ozmán* is veszedelmes megsebesült, mire kénytelen volt magát seregével együtt föltételesen megadni. Másnap a cár is bevonult az ostromlott városba s végig lovagolt utcáin. Egy kis házban megozsonnált és ekkor látni óhajította *Ozmán* basát, aki öt hónapra át tartóztatta föl az orosz sereget.

Ozmán jobbfelel egy közaktiszt, balfelel egy török kísérője vállára támaszkodva közeledett. Az orosz cár szállása előtt levő téren voltak a táborkar tisztszei *Mikor* *Ozmán* basa két kísérőjére támaszkodva közeledett, a tisztek fölállottak, tiszteletteljesen utat nyitottak és katonásan üdvözölték az érkezőt, míg többben közülök hangosan kiáltották:

— Bravo, bravo, *Ozmán*!

A szenedő fővel fejféltárással köszöntö meg a tisztelgést, aztán bevezette magát a cárhoz. A cár elébe jött és kezét fogott vele. Az mondta neki, hogy Plevna védelme hősi és bámulatos volt.

— Parancsot adtam, mondta a cár, hogy visszadják a kardját, tábornok ur. Minálunk szabadon viselheti.

Az oroszok nagyon méltányosan bántak a fogoly *Ozmán* pasával. Karkovba szállították, ahonnan már a drinápolyi fegyverszünet után, 1878. februárban, szabadon bocsátották. Konstantinápolyba visszatérése után a törökök mint a plewnai ostromlót dicsőítették. A szultán befolyásos embere lett és kinevezték a főváros helyőrségéig kizemelt sereg főparancsnokává. 1878. december 4-én hadügyminiszter lett. Eltefogytáig a szultán bizalmi embere volt és ünnepeken állandó kísérője.

Dicsőségének tetőpontján a török-orosz háború idején volt, amelynek befejezése után kapta a *Ghazi* (diadalmas) nevet. Az oroszellenes magyar közvélemény is vállaira kapta akkor a plewnai hős nevet és mikor híre érkezett Budapestre az oroszokan aratot győzelmének, a polgárság kivilágítást rendezett és fákllyakkal tüntetett a török konzul lakása előtt. De a legimpozánsabb volt a nemzeti lovardássa tartott nagy négyvétel, amelyen a szélső bal ünnepeit vezérei szónokoltak. A többi közt *Helyi Ignác* is beszélt lelkes szavakban, utalva *Ozman* basa hősiességére, aki sebesülten küzd tovább a „közös” elienség ellen. Ebben a percben v rendezőség egyik tagja kereszttülvörve a tömegben a szöszék felé siet és *Helyi* kis szünetet tart. Aztán *Helyi* urja beszél:

— Eppen most kaptam egy táviratot, hogy *Ozmán* basa, a plewnai hős belehalt sebébe.

Tovább nem folytathatta *Helyi*, mert egyszerre ismeretlen áhítat szállta meg a vagy 30.000 főnyi tömeg lelkét, nők és férfiak hangos zokogása közt. A másik pillanatban megint százan kiáltják:

— Le a kalappal! Le a kalappal!

Hajadonfóval hallgatta ettől fogva a közönség *Helyi* beszédét és szomorú némasággal oszlott száj-vel. Már másnap korán kitűdött, hogy *Ozmán* basa csak igen jelentéktelenül sebesült meg, de azért a lovardai népryülés imént elmondott jelenete felejtethetlen maradt.

Az orosz-török békekötés után vagy husz esztendőig alig hallhattunk valamit *Ozmán* pasáról és csak a görög-török háború idején kerül újra előtérbe, amikor a szultán bizalmát veszítve *Edhem* pasában, helyette *Ozman* pasát nevezte ki a harcok csapatok főparancsnokává. De *Ozman* még el sem hagyta Konstantinápolyt, amikor *Edhem* már leverte a görögöket, Larisszát elfoglalta és *Ozman* pasa otthon maradt.

Konstantinápoly, április 5.

Ozmán Ghazi temetése ma délután nagy ünnepességgel ment végbe. Az elhunyt kívánságának megfelelően, *Mahomednek*, Konstantiná-

poly meghódítójának mecsetjébe temették el. Az egész sajtó magasztaló cikkeket közöl az elhunytrol.

A színházégés legendája.

— A *Budapesti Napló* levelezőjétől. —

Páris, április 3.

Nagyon romantikus történetet beszélnek Párisban a *Théâtre Français* égéséről. A színházak öltözőiben s azokban a kávéházakban, ahová színészek járnak, sokat foglalkoznak ezzel a legendával. Vannak, akik esküsznek rá, oly biztosra veszik, míg mások kinevetik, s azt mondják, hogy mese. En megírom önöknek, úgy, ahogy a társaságokban beszélék. Aki akarja, elhiszi, aki nem akarja, az tartsa legendának. Mert legendát keveset hallottunk, amely ennél érdekesebb és izgatóbb lenne.

Henriot kisasszonyról, a *Théâtre Français*ban bennégett szép fiatal színésznőről van szó, aki tagja volt az első francia színháznak.

Ez a *Henriot* kisasszony már régóta nagyon szerelmes volt. Még színiakadémiai növendék korában ismerkedett meg *Edmond Rostand*dal, a *Cyrano de Bergerac* világhírre kapott szerzőjével. Fialtal lánylelkének minden gondolatával szerette ezt az érdekes arcú, kedves modorú, zseniális embert, aki maga is erősen vonzódtott a ragyogó szépségű és nagy tehetséggel megáldott leányhoz. A *Cyrano de Bergerac* világraszóló sikere után *Rostand* elmondta új darabjának, a *L'Aiglon*-nak tervét *Henriot* kisasszonynak. A szép leány nagyon lelkesedett a darabért, s minden áron azon volt, hogy a *L'Aiglon* ne *Sarah Bernhardt* színházában, hanem a *Théâtre Français*ban, az ország első színpadán kerüljön a közönség elé. A fiatal reichstatti herceg szerepét pedig — magának szánta.

Ettől kezdve aztán nem volt egyéb célja, mint hogy szándékát végrehajtsa. Sorra járta a *Théâtre Français* színészeit. Felolvasta, magyarázta, dicsérete nekik a darabot. Ha az egyikről azt hitte, hogy már megpuhult, s hajlandó lesz beleegyezni abba, hogy a *L'Aiglon* náruk kerüljön színre, tovább ment a másikhoz, s azt kezdte kapacitálni. *Rostand* látta, hogy ennek semmi eredménye se lesz és sokszor mondta *Henriot* kisasszonynak, hogy ne fáradjon, ne exponálja magát annyira. De a kisasszonyt már nem lehetett utján megállítani. Nagy, világraszóló sikerről álmódott, a szerző sikeréről és a magáéről. Kijelentette, hogy ha a pályája, a jövője meg is veszendőbe, nem nyugszik addig, a míg a *L'Aiglon* nem adják elő a *Théâtre Français*ban, 6 vele a címszerepben.

Éjjel-nappal azzal foglalkozott. És csak akkor kezdett lankadni a buzgótsága, a mikor már majdnem egészen biztos volt, hogy a darabot a *Sarah Bernhardt* színházában adják. Ekkor visszavonult s egyre kevesebbet beszélt a darabról. A mikor aztán *Sarah Bernhardt* már hirdette is a darabot, végleg elhallgatott. Ismerősei azt mondják, hogy ez idő óta valóságos buskomor lett. Alig mutatkozott társaságokban s általában meg lehetett rajta látni, hogy életének egyik legszebb álmát siratja.

Mindegyre közeledett a *L'Aiglon* első előadásának napja. Képzeltük, mennyire fájt a szegény leánynak minden nap olvasni az újságokban a szereposztást s az egyéb értesítéseket.

Eddig valóság, amit itt elmondtam. Ezt a színészi társaságok jól tudták, vitatták. Szegény *Henriot* kisasszony — akit mindenki szeretett — általános sajnálkozás tárgya volt, mert mindenki tudta, hogy teljes lelkével ragaszkodott ehhez az ideához. Ami most következik, azt, ha nem volna oly tragikus, pletykának nevezném. De jobban esik legendának nevezni.

Az egyik verzió az, hogy bár *Henriot* kisasszony könnyen megmenekülhetett volna a lányok közül, mint a többi színészek, — szándékosan maradt benn az égő házban: öngyilkossá lett.

A másik verzió — s tegyük hozzá: a kevésbé valószínű — az, hogy a *L'Aiglon* premiérjét megelőző napon ő maga gyújtotta fel a *Théâtre Français*at, amely oly kegyetlen ridegséggel tagadta meg tőle legszebb álmának teljesülését. Foglyujtotta s be-

zárkózott az öltözőjébe, hogy ő is áldozata legyen a lángoknak.

Ezeket beszéljük. Ami a magam véleményét illeti, ha nagyon elgondolkodom a legendán, hajlandó vagyok hitelt adni az első verzióknak. Aki látta, hogy a szép lányt hogy megtörte a L'Aiglon esete, azok so tartják lehetetlennek, hogy öngyilkos lett.

A második verziót csak azért írtam meg, mert erről is beszélnek. Egyébként — mint Daudet mondja — ki merészeli azt mondani, hogy ismeri a mi szívünk rejtekeit?

(N—k.)

FŐVÁROS.

(*) **A millenáris alapítvány.** A millenáris két millió koronás alapítvány ügyében javaslatot terjesztett a tanáshoz Toldy László székesfővárosi főlevéltáros. A javaslat lényege az, hogy a főváros kamatösszegének a felét, bizonyos számú éveken keresztül, fordítsa a székesfővárosi könyvtár és múzeum céljaira. Továbbá javasolja, hogy az alap jövedelméből tőke alakíttassék arra a célra, hogy abból a könyvtár és múzeum számára külön épületet emeljenek. Elmondja a főlevéltáros, hogy mindezen szükség van, mert Budapest fővárosa olyan szánalomra méltó szegény a könyvtár és múzeum dolgában, hogy e tekintetben a legkisebb nyugat-európai város is fölöttünk áll. Így tehát mindent el kell követnünk, hogy ezt az elmaradásunkat jóvátegyük. Erre pedig hathatós és könnyen elérhető eszközül kínálkozik a millenáris alapítvány kamatai egy részének a fölhasználása.

(*) **Cirkusz az állatkertben.** Egy cirkusz-igazgató az iránt folyamodott a főváros hatóságához, hogy az állatkerti cirkuszban megkezdhesse az előadásokat. A tanács elvileg megadta az engedélyt, egyszerűen azonban utasította az állandó színházvizsgáló bizottságot, hogy az előadások megkezdése előtt tegye meg a szokásos rendes vizsgálatot.

Mdm. Berger

cs. és kir. udvari szállító műtermében

erős hölgyek számára a Párisban legújabb lineál-ideál szabás (secession) van bevezetve. A párisi kiállításra kerülő modell tolettéknél ezen szabás lesz különösen feltüntetve.

Próbák csak a házban eszközöltetnek.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Signorini mint Rhadames.** Signorini Ferenc ma este Verdi *Aydájában* folytatta vendégszereplését. Rhadamesben lépett föl. Erős, erős, szenvedélyes tenor hangját ezúttal is élvezettel hallgattuk, de nem minden felvonásban. A román érzelmek, gyöngéd, ábrándozó tónusát nem találtuk meg a Signorini énekében. Rhadames itt édes és fájdalmas merengéssel gondol *Aydára*, akit csak titokban szerethet. Tíkos szerelmét csak magának sutogja el a magányos Rhadames, a sóvárgás elfojtott hangján. Signorini ebben a jelenetben is harsogott és a közönségnek énekelt, pedig a románc egyenesen megköveteli a halkított hangokat, a magának tett vallomás intimitását, a mezza voce egész gyöngédségét. Nagy hiány ennél a kitűnő tenoristánál, hogy ott is tele tudóbból, torkaszakadtából énekel, ahol a helyzet lágy és dallamosan suttógó hangot kíván. Mivel kitűnő előtt az ilyen harsogás inkább rontja, mint emeli a hatást. Igazi nagy stílusú művész csak úgy lehet Signorini, ha szakít ezzel a folytonos erőlködéssel, a magas hangoknak ezzel a brutális kivágásával és lágyan, gyöngéden, fékezett

erővel énekel ott, ahol mély, bensőséges érzéseket tolmácsol. Fontolja meg, hogy Rhadames egészen más a Nilus partján, ahol vad erővel tör ki belőle a kétségbeesés, amikor ártuláson kapja magát, mint az egyiptomi templom körüljében, a hol a halál küszöbén még egyszer elszuga szerelmes vallomását a roskadozó *Aydának*. — A mai előadásnak *Vasquezné Aydjája és Díósné Ammerise* adott különös fényt. A megjelenésben szép, az énekben hatalmasan drámai volt mind a kettő. A papnő rövid fohászában ma is feltűnt a *Berts* Mimi erő, csengő sopránja. Itt az ideje, hogy ezt a szép hangú fiatal énekesnőt nagyobb szerepekben léptessék föl.

** **Vigszínház.** A *Phédra* folyó hó 18-iki bemutatójára, amelyen *Jászai Mari* először lép fel mint a *Vigszínház* tagja, az összes páholyok és ülőhelyek már napok óta elfogytak. A *Phédra* f. hó 19-ikén és 20-ikán tartandó második és harmadik előadása iránt is rendkívüli érdeklődés mutatkozik; az ezen két előadásra még fennmaradt jegyek már most válthatók meg a *Vigszínház* jegyengedélyével és a jegyirodában (IV. Koronaherceg-utca 8. és VI. Andrássy-utca 10.)

** **Richter János Budapesten.** Richter János holnap Budapestre érkezik, hogy a hétfői X. filharmoniai hangversenyben előadandó *Bach-féle Máté passzió* próbát személyesen átvehesse. Ebben az előadásban részt vesz az Operaház tizenkét magánénekes és a *Zenekevelők Egylete* teljes énekara. Az előadás alkalmával teljes szüvegkönyv jelent meg vezérfonálnak. Virágvasárnap, április 8-án délután 3 órakor az összes közreműködőkkel nyilvános főpróbát tartanak mérsékelt helyekkel a *Vicadó* nagy termében. Jegyeik mind a két előadáshoz kaphatók Méry B. zeneműkereskedésében (Dorottya-utca 7.)

** **A csillag fia.** Ma tartották meg a Népszínházban a jelmez főpróbát a *Csillag fia* (Bar-Kochba) című keleti dalműből. A főpróba ezúttal nem lehetett nyilvános, mert a nagy látványos darab kiállítása, az új díszletek és jelmezek sokasága csak ma este készült el teljesen. A négy felvonás és nyolc kép, melyekhez *Bentheim*, *Linhart* és *Spannraft* festették a díszleteket, a következők: A jeruzsálemi Nagytanács terme. I. A Mória hegye (Bar-Kochba koronázása). II. Rufus római helytartó palotája Jeruzsálemben. A caesarei cirkusz. III. Dina a börtönben. A zsidó tábor Caesarea előtt. IV. A nagytanács. Betár várának ostroma. A darab anyagát alkotó nevezetes történelmi esemény nagymennyiségű, díszes és változatos római és keleti kosztümöket követelt meg, amelyek heteken át készültek a Népszínház műhelyeiben.

** **Küry Klára betegsége.** Küry Klára, a Népszínház primadonnája legutóbb erős hüllés következtében szobában volt kénytelen maradni bár javulása egészen biztos, még néhány napig nem játszhatik. Ez indiszpozíció következtében maradt el ma este a *Szép Heléna* előadása, amely a heti műsoron ki volt tűzve s került színre újra az *Eleven ördög* *Amon* Margittal. A most még gyöngédkedő művésznő a jövő hétre előreláthatólag teljesen fölépül, de ezen a héten le kellett mondania nemcsak rendes föllépteiről, hanem tervezett temesvári és szegedi vendégszerepléséről is. A művésznőnek Temesváron már hónap kellett volna föllépnie, de ma délen táviratilag tudatta *Makó* Lajos színházgáztalával, hogy influenzája miatt ágyban fekvő beteg és ezért le kell mondania a vendégszerepléséről.

** **A Népszínház operett-ujdonsága.** A Népszínháznak, mint értesülünk, a *Csillag fia* (Bar-Kochba) után *Jones Sidney* operettje a *San-Toy*, lesz a legközelebbi operett-ujdonsága Küry Klárával a címszerepben. A *gésák* szerzőjének új operettje az idei színházi évadnak egyik legnagyobb érdekessége lesz.

** **A Magyar Színház új tagja.** *Radványi Klára*, a Népszínház fiatal tagja a Magyar Színházhoz szerződött. A művésznő az összes lépett fel először a görög *vahszolga* Antónia szerepében, amelylyel többször szép sikert aratott. A Magyar Színházban még ebben a hónapban nagyobb szerepben fog bemutatkozni.

** **Házi hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ma este rendezte a héten immár negyedik hangversenyét a *Telefon Hírmondó*ban. A mai hangverseny keretében két a közelmúltban föl-fölöttén hangversenyzett magyar művész is közreműködik, még pedig *Asztaller Irma* uróczy, aki különösen Florenzában szerzett dicsőséget a magyar névnek és *Somogyi Dezső* új zeneszerző és zongoraművész, aki legutóbb *Triestben* volt hangversenyző. *Asztaller Irma* a mai hangversenyben *Susanna* áriáját és *Mendelssohn* „Frühlingsslied”-jét fogja énekelni, míg *Somogyi Dezső* két saját szerzeményű darabját fogja előadni zongorán. Közreműködnek még: *Eleuer Andorin*, *Kambócsky Mariska* és *Valent Vilma* (az Operaház tagja) uróczy, *Beóthy Zsigmond*, *Dajka Balázs*, *Ney Bernát*, *Ólaj Lajos* tőragótóművész és *Takács Kálmán* urak. A hangverseny fél 9 órakor kezdődik. — Utána az est folyamán érkező híreket és táviratokat olvastatja fel a szerkesztőség, majd 11 óráig *katona* és *egypáncsenc*-átvitel lesz hallható a *Hírmondó* nagylőni keresztül.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Magyar Történelmi Társulat** ma délután 5 órakor gróf *Teleki Géza* elnöke mellett ülést tartott, melyen nyolc új évdíjas tagot vettek föl a társulat kebelébe. Ezután dr. *Illésy János: Utí naplók a Jász-Kunságról 1703-ból* címmel tartotta meg értekezését.

1703-ban Lipót király, hogy a Buda visszafoglalása után török háboruban kimerült kincstárát megtöltse, a Jász-Kunságot 500.000 frtért eladta a német lovagrendnek, mely kevéssel előbb Poroszországból kiűzött, elvesztett birtokait Magyarországon akarta pótolni, ahol II. Endre király korában 1211—1224 között a Bárcsazon már voltak birtokai. Az eladás a magyar urak meghallgatása nélkül történt, ami különösen bántotta *Esterházy Pál* nádort, aki ezáltal a jász-kunok feletti bíráskodástól s a tőlük huzott 3000 aranytól esélet. A rend 1702. május havában iktatott be a Jász-Kunságba, jöllehet annak a nádor, gróf *Koháry* országbíró, s több nemes család ellentmondott. A jószágigazgatással megbízott lovag *Kagenecl* 1703-ban bejárta a volt birtokot, hogy annak adminisztrálását rendezze. Az ez utjánban írt naplóját ismertette értekezé, mely napló érdekesen ellentétes állapotokat ismertet meg a jelen viszonyokhoz képest. A választmányi ülést megelőzőleg a *Teleki-bizottság* tartott értekezletet, melyen a *Teleki-oklevéltár* folytatásos kiadása ügyében határozott.

○ **A Petőfi-társaság** e hó 8-án (vasárnap) délelőtt 10 órakor a magyar tud. Akadémia első emeleti termében felolvasó ülést tart. Tárgyak: 1. *A modern dráma* (értekezés) *Prém József* r. tagtól. 2. *Virágözön* (költemény) *Torkos László* r. tagtól. 3. *Ovidius*, vigjáték első felvonása (székfoglaló) *Somló Sándor* r. tagtól. 4. Folyó ügyek. A társaság kéri az ülést látogatóit, hogy gyermekeit az ülésre ne hozzanak magukkal.

SPORT.

*. **A nagy alagi akadályverseny.** Olyan szép verseny volt a „nagy alagi”, amelyen eddig talán még sohasem. Három kilővonalnyi közönség tolongott a tribünökön; az idő is jobb volt, mint az eddigi napokon, úgy hogy a verseny nap külön képe imponáns, a versenyek lefolyása pedig egytől-egyig érdekes volt. A nagy verseny, amint megjöttük, csakugyan *Geist Gáspár* nyerte meg, és pedig *May* bevel *Aspasia* ellen, a harmadik már messze hosszakkal maradt el: *Déleg II.*, míg a többiek, a nagy pályák ismert híres steeperei: *Savolta*, *Tricky* menni sem bírtak az alagi lovakkal. Szinte csoda, hogy a tizes földben alig volt baleset; csak éppen *Vignola* bukott el, mely sokáig igen jól volt a versenyben; de sem neki, sem lovasának, *Salternek* nem esett baja. Érdekes volt ma, hogy végre megtört a *Geist Gáspár* balszerencsése, s három versenyt nyert, kétöbön pedig második lett a lova. A változatosság kedvéért volt ma óvás is, a visegrádi gátversenyben *Bokhara* ellen, mely csakugyan keresztezte mindkét ellenfelét, *Ujjalut* és *Reményt* is. Ez a verseny különben fejteletre állítása volt a rákosi gátverseny eredményének, mert e szerint *Ujjalutnak* kellett volna most győznie, míg *Bokhara* mai futása azt mutatja, hogy neki kanterben kellett volna meggyernie a nagy gátversenyt. Volt ma egy nagy outsider-győzelem is, a szürke *Redactoré*, mely nem kevesebb, mint huszonkétszeres pénzzel kedveskedett nagyon kis számú híveinek. A mai eredmények itt következők:

I. **Hároméves nyeretlenek versenye.** Díj 1000 korona. Távolság 2000 méter. *Geist Gáspár Redactor* (b. Eitz) első, *Rohonczy Gida* Adj Isten (Szemere K.) második, *Dreher A. Fineant* (herceg Taxi) harmadik. Azután: *Diva*, *Déliab*, *Allemande*. Itélet: Biztosan 1 hoszzsal nyerve, 1 hoszzsal harmadik. Totalizátor: 10 : 224. Helyrefogadások: I. 50 : 216. II. 50 : 127.

II. **Elődök handikapje.** Díj 1000 korona. Távolság 1200 méter. *Geist G. Juils* (b. Eitz) első, *Rohonczy G. Ariadne* (Szemere K.) második, gróf *Andrássy T. Szemle* (gr. Orssich) harmadik, azután *Parázs*, *Kadarka*, *Darling Grace*. Itélet: Biztosan 3 hoszzsal nyerve, 4 hoszzsal 3-ik. Totalizátor: 10 : 30. Helyrefogadások: I. 50 : 83. II. 50 : 87.

III. **Nagy alagi akadályverseny.** Díj 14.000 korona. Távolság 5000 méter. *Geist G. May* beje (Csompora) első, *Mr. Roberts* *Aspasia* (Sneybal) második, *Liptnay B. Déleg II-je* (Kapusek) harmadik, azután *Helf Gott*, *Tricky*, *Savolta*, *Chery-rip*, *Diszpölgar*, *Vignola*, *Stréber*. — Itélet: Másfél hoszzsal biztosan nyerve, rossz harmadik. *Vignola* bukott. Totalizátor: 10 : 28. Helyrefogadások: I. 50 : 69, II. 50 : 100 és III. 50 : 219.

IV. **Nyeretlenek gátversenye.** Díj 1200 korona. Távolság 240 méter. *Haas Gy.* hadnagy *Valakije* (Horthy) első, *Geist G. Bokrosa* (báró Eitz) második. — Itélet: Könnyen két hoszzsal nyerve. Totalizátor: 10 : 14.

V. **Visegrádi gátverseny.** Díj 3000 korona. Távolság 240 méter. *Mauthner V. Bokharaja* (Wheeler) első, *Geist G. Reményje* (Csompora) második, gróf *Pejacsevic A. Ujjalutja* (Morton) harmadik. Itélet: 2 hoszzsal nyerve, 6 hoszzsal harmadik. *Remény lo-*

vása által a nyerő ellen keresztelés miatt beadott óvásnak nem adtak helyet. Totalizátor: 10: 32.

VI. Dunakeszi díj. Díj 1200 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Pejacesvich A. Gagarinja (Brook) első, Geiszt G. Des Griencje (Koller Ö.) második, Dreher A. Fair Triekje (Taxis) harmadik. Azután: Brind'or, Gubernátor. Itélet: Kőnyen 2 hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 20, Helyrefogadások: I. 50: 81, II. 50: 145.

A nemzetközi ebkiállítás. A májusban tartandó nemzetközi ebkiállítás három gyönyörű billikomot oszt ki tiszteletdíjjal az Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület. Ezek egyikét a legszebb agár fogja elnyerni. Ezzel az egyesület bebizonyította, hogy egy uton halad az agrárszövetséggel s a többi vidéki agrárszövetségekkel: amint ez a versenyben legjobbnak bizonyult agarat billikkommal jutalmazták, épp ilyen jutalmat tűz ki az egyesület is a legszebb agárnak. Ezt a jutalmazási módot az egyesület későbbi kiállításain is meg fogja tartani. Igen szép tiszteletdíj lesz az is, amelyet Gromon Dezső, a kiállítás elnöke adományoz a kiállítás legszebb ebének. A kiállításra vonatkozó mindennemű felvilágosítással a titkári hivatal szolgál. (Üllői-ut 23.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az első semmisségi panasz. A királyi Kurián az új bünvádi perrendtartás életbeléptetése óta ma volt az első semmisségi panasz tárgyalása, a büntető perrendtartás 518. §-a szerint való *összbüntetés meghatározása* kérdésében. Maga az eset a következő:

Kiss Sándor csávási körjegyzőt a marosvásárhelyi törvényszék egy ízben hivatali sikasztás és csalásért 4 évi fegyházra, majd kevéssel aztán ugyanolyan hivatali sikasztásért 3 évi fegyházra ítélte. Midőn ezek az ítéletek jogerősek lettek, az ügyészség indítványára a törvényszék *összbüntetés* szabott ki Kiss Sándorra és pedig 7 évi fegyházat és 10 évi hivatalvesztést. A vádlott védője az ítélet ellen semmisségi panaszsal élt, azt hozván fel okul, hogy a törvényszék hibásan járt el az *összbüntetés* kiszabásánál, mert a büntetéseket csupán összegezte és nem alkalmazta az *összbüntetés* kiszabásánál követendő elveket.

Ez a semmisségi panasz a tábla mellőzésével, már egyenesen a Kuriához került, amelynek V. büntetőtanácsa, Bolgár Emil előadása mellett, *ötös tanácsban* foglalkozott ma vele. A Kurián a semmisségi panaszt elutasította, mert a törvényszék ítéletében semmiféle törvényellenes nem talált. Ez volt az első eset, hogy a Kurián törvényszéki és nem járásbírói ügyben, *ötös tanácsban* ítélkezett.

§§ Izzatás a Petőfi szobornál. Tavaly a Petőfi szobornál rendezett emlékműpely alkalmával a szocialisták megkoszorúzták Petőfi szobrát. A szocialisták szónoka Weltner Jakab volt. Beszédét a Nép-szava legközelebbi száma közölte is. A főügyészség ezért sajtópórt indított Weltner ellen osztálygyűlést a való igazság vétsége miatt. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján az esküdtörvényszék hat hónapi *államfogházra* ítélte Weltner, aki ezt a büntetését most tölti a váci államfogházban. A főügyészség ezek után megindította az eljárást Weltner ellen azért is, hogy ezt a beszédét elmondotta. A törvényszék vád alá is helyezte osztálygyűlést a való igazság vétsége miatt. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék *Agórástó* bíró elnöke alatt. A tárgyaláson, amelyre vádlott salvus konduktusával jelent meg a váci államfogházból, a vádat dr. Geszt Armin ügyész képviseli, a vádlottat dr. Pollacek Sándor ügyvéd védte. Több mint husz detektív volt beidézve, vallomásuk szerint Weltner az igazot beszédét tényleg elmondta. A bizonyítási eljárás után a vád-és védekezés után a törvényszék meghozta az ítéletet: Weltner az osztálygyűlést a való igazság vétsége miatt bűnösnek mondta ki és *egy hónapi államfogházra* és *száz korona pénzbüntetéssel*, esetleg további öt napi államfogházra sújtotta a bíróság.

Legujabb.

A háború.

London, április 5.

Az alsóházban Raseh (konzervatív) a tanácskozás folyamán kérdezi, hogy gróf Sternberg Albert, aki Paardeberg mellett a brit csapatok ellen a boerokkal harcolt és a *Gauloisban* megjelent „A világ és Angolország” című cikk szerzője, Cronje tábornokkal elfogult, és ha ez igaz, miért bocsátották szabadon és miért engedték meg neki, hogy Angolországba jöjjön.

Wyndham államtitkár azt válaszolja, hogy erről az esetről hivatalos tudomása nincs. De úgy tetszik neki, hogy a nevezett már Cronje fegyverletétele előtt az angolok kezei közé jutott. Ami a második kérdést illeti, azt hiszi, hogy gróf Sternberg a megfélemlő okmányok birtokában van és abban a helyzetben volt, hogy a harctéren való jelenlétére oly felvilágosítást adhatott, amelyet akkor elégségesnek tartottak.

Bowles kérdezi, hogy Sternberg hirtelnap *ösztök* adta-e ki magát?

Wyndham államtitkár azt feleli, hogy úgy hiszi, tudósítónak mondotta magát. Wyndham kijelenti továbbá, hogy ez idő szerint angol hajókon, 2700 fogoly boer van. 2000 foglyot mielőbb a Szent Ilona szigetére szállítanak, a többi a partok mentén a hajókon tartják fogva, amíg Szent Ilona szigetén újabb foglyok felvételére további intézkedések történnék.

Nyiltér.

Kaphatók Haldek nagykereskedésben, Budapest, Károly-körút 9., egy mint vidéken a jobb magelárástól üzletekben.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága.

THE MUTUAL NEW-YORKI ÉLET- BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alapított 1842-ben.

Tisztán kölcsönös. Részvényesi nincsenek.

Változatlan díjtételek utánfizetési kötelezettség nélkül

Kivonat az 1899. dec. 31-én lezárt mérlegből.

Összes vagyon 1899. végén	1,503,961,334-80
Tehermentes nyereségen tartálék (felesleg)	248,468,802-64
A biztosítottak között 1899-re felosztható nyereségek	11,295,336-79
Összes bevétel 1899-ben	305,129,933-73
Összes kifizetések kötvénytulajdonosoknak 1899-ben	136,637,132-38
Érvényben levő biztosítások	5,454,223,894-61

Legszabadalvűbb kötvény-feltétel.

Díjtáblázatokkal és felvilágosítással szolgál a

MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSÁG:

Budapest, IV., Károly-körút 26.

Tekintélyes képviselők alkalmazást nyerne.

Császár fürdő

BUDAPESTEN.

(Az e rovat alatt közölteknek sem tartalmát, sem alakját nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Salzburg, április 5. Haller hercegeinek ma délnél meghalt.

Róma, április 5. Egy a mai napról kelt királyi dekretum a szükségrendelet hatályon kívül helyezte.

A kártyabélyeg.

Bécs, április 5. Némely lap azon jelentésével szemben, hogy a pénzügyminisztérium 1900. április 1-től kezdve a kártya-bélyeg egy helyeken az eddiginek kétszeresére emelte föl, a Wiener Abendpost azt mondja, hogy ez a jelentés már azért is tévedésen alapul, mivel a kártya-bélyeg törvény által van megszabva és így azt adminisztratív intézkedéssel nem lehet módosítani. A pénzügyminisztérium említett rendelete csupán a kártyák moshatóságának megítélésére vonatkozólag 1894-ben adott direktívákat ujítja föl.

A walesi herceg Kopenhágában.

Kopenhága, április 5. A walesi herceg és hercegnő ma este megérkeztek és a pályaudvaron a király és a királyi család szívesen üdvözölte őket. Amikor a vonat megállott, a király a szalonkoesiba lépett és üdvözölte a hercegi párt. Rövidre ezután a király s a hercegi pár a peronra lépett. A királyi család legszívesebben üdvözlése után a walesi herceg és hercegnő a jelen volt méltóságokat üdvözölték. A pályaudvar épülete előtt nagy embertömeg gyűlt össze, mely a hercegi párt megjelente. A városban keresztül a királyi palotába menet a walesi herceget és hercegnőt a mindenütt összegyűlt nagy néptömeg élénken üdvözölte.

Ferdinánd fejedelem utja.

San-Remo, április 5. Ferdinánd bolgár fejedelem ideérkezett.

Az orosz nyelv Csehországban.

Prága, április 5. A tartománygyűlés Samaneknek Csehország cseh tan nyelvű összes középiskoláiban az orosz nyelvnek, mint kötelező tantárgynak behozatalára vonatkozó indítványát tárgyalta.

Az indítványt végül a németek szavazatával szemben az iskolai bizottsághoz utasították.

A vita folyamán kijelentette az indítványozó, hogy az orosz nyelv megtanulása praktikus, ipari és kisipari okokból, valamint kereskedelmi szempontokból szükséges, mert Oroszország még alkalmas talaj a cseh ipari és kereskedelmi exportra.

Stein a napirendre tért indítványozza, amely indítványt azonban kellőképp nem támogatták.

Eppinger az indítvány ellen szavaz, mert keresztlévitelének sommi gyakorlati eredményét sem sem látja, és egyáltalában az indítvány túllépi a tartománygyűlés illetékességét. Az indítvány felvetése tüntetés a német nyelvnek mint általános érintkezési nyelvnek szándékolt behozatala ellen.

Miután Opitz német keresztény szocialista szintén az indítvány ellen szólalt fel és kiemelte, hogy éppen a jelenlegi pillanatban, a mikor a németek békeszeretettől a tartománygyűlésbe visszatértek, az indítványnak felvetése alkalmatlan.

Gróf Schönborn Albert (konzervatív nagybirtokos) kijelenti, hogy pártja nem kívánja az orosz nyelvnek, mint kötelező tantárgynak a középiskolákban való behozatalát; mégis elismeri, hogy az Oroszországgal való üzleti forgalom szempontjából helyes volna az orosz nyelvet, mint nem kötelező tantárgyat a reáliskolába behozni. Pártja az indítványnak a bizottsághoz való utasítására fog szavazni.

Sokol (cseh) az orosz nyelv megtanulásából mindenféle előnyököt vár a cseh nép részére.

Adamek hangsúlyozza, hogy Oroszország közgazdasági fejlődése az egész világot feléleli. Az orosz nyelv megtanulása lehetővé teszi új üzleti, ipari és kereskedelmi összeköttetések megszerzését.

Fort (cseh) azt tartja, hogy meghaladott álláspont az, ha orosz rabszolgásgöről beszélünk és kiemeli az orosz kultúra haladását. Azt mondja, hogy a csehek Oroszország irányában csak arra törekednek, amire a németek Németország irányában. Bismarck maga is kereste Oroszország barátságát. Németországnak ez a politikája nagy áldozatokba került Ausztriának.

Elítelt apa.

Krakó, április 5. Ma tartották itt meg a tárgyalást Jakob Bernát ellen, aki Lea nevű 19 éves leányát bántalmazta azért, mert áttért a keresztény hitre, hogy egy városi hivatalnokhoz mehessen nőül. A leány a felicjánusok zordjában keresztelkedett meg. A vádirat szerint az apa 15 más személylyel együtt egy butorüzlötben támadta meg leányát, ahol a völgyenyelű éppen butorokat vasarolt. Ott aztán ütötte-verte és rá akarta bírni, hogy térjen vissza a zsidó hitre. Ezzel a személyes szabadság korlátozásának büntetését követte el. A törvényszék Jakobot 7 havi börtönszűzletre és 3 havi börtönrre ítélte. A szintén vád alá fogott butorkereskedőt és nejét felmentették.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, április 5. (Gabcenpiac.) Enyhébbre fordult idő nem engedett különösebb szilárd hangulatot keletkezni, mégis buza 1/4-1/2-lel magasabb, rozs időnként 1/4 márkával jobb, zab magasabb volt. Az idő borús.

New York, április 5. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9.84 (9.11/16) Májusra 9.26. (9.33). júniusra 9.23. (9.30). New-Orleansban helyben 9.1/4. (9.2/16). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.70. (9.90). Stand white Philadelphian 9.65. (9.85). Refined in Cases 11.90. (11.10). Credit Balances at Oil City 16.3. (16.8). — Zsir: Western steam 7.10. (7.07). Rohe és Brothers 7.35. (7.30). — Tengeri iránzata igen tartott. Áprilisra — (—). — Májusra 46.3/4. (46.1/2). Júliusra 46.3/4. (47.1/4). — Buza iránzata gyenge. Piros őszi helyben 80.1/2. (80.3/8). Szeptemberre 74.1/4. (74.3/8). Áprilisra — (—). — Májusra 74.1/4. (74.3/8). Júliusra 74.1/2. (75.1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.3/4. (3.3/4). — Káv: fair Rio 7. sz. 7.3/4. (7.3/4). Májusra 6.60. (6.55). Júliusra 6.65. (6.55). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — Cukor: 3.14/16. (3.14/16). — Őn: 31.25. (31.75). — Réz: 17.—. (17.1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 5. (Terménytőzsde.) (Zárlat) Buza iránzata gyenge. Áprilisra 66.3/4. (67.3/4). Májusra 67.—. (68.—). — Tengeri iránzata tartott. Májusra 40.3/4. (41.3/4). — Zsir: Áprilisra 6.67. (6.65). Májusra 6.70. (6.70). — Szalonna short clear 7.20. (6.05). — Sertésus: Február — (—). — Áprilisra 12.97. (13.20). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Várlak.

Csak élj, csak élj az élvek vad tüzeiben,
S az új gyönyörű köztét
Kacagj ki egy bohó szívet, a melybe
A képed költözött.

S a kép e szívet mindig fogva tartja
— Még akkor is, ha már
Meggzúnt dobogni, akkor is örökre
Örökre visszavár.

Fáy Nándor.

A magas északon.

Irtá: II. Oszkár, svéd ktrály.

Szívesen látom önöket, ha elkísérnek a Sog-neffajeld hűfede magaslataira, de kére, siessenek, nincs vézíteni való időnk. Már pitymallik és hosszú ut van még elénk. Jó öt mérföldnyi járó föld van, amíg a tengerig érünk s amíg megkerüljük ezt a hegyet. Bőfélig pedig oda kell érünk, ha csak azt nem akarják, hogy a hóban töltsük el az éjszakát. Tehát lóra! Menjünk!

Elbucszunk a melankólikus hegyi tavak partján álló pásztorokunyhóktól és meghatottan nézünk vissza rájuk még egyszer. Milyen szegényes, szűkeke viskók s mégis milyen bőven van bennük a vendégszeretet.

A küszöbön szép leány áll. A gulbrandtvölgyi parasztruba van rajta. Mosolyog s aztán sok szerencsét kíván az utra. Ugy áll, mintha gyökert vert volna a lába s mereven néz utánunk mindaddig, míg be nem fordulunk az első hegyi ut kanyarodójánál.

Főfelé megyünk. Tájékozódó hegyi folyók zognak mellettünk, szinte attól fél az ember, hogy bele szédül a habjai közé, odébb a meredek szikla gerincén alig egy arasznyira ólálódik a halál s vár az alkalomra, mikor magával ránthajtja az utast a mélységekbe. A lovaink ha kicsinyek is, de okosak, óvatosan lépnek s egyre feljebb visznek bennünket. Lassan-lassan elhal a nyájak kolompólása s a pásztorokúrtók bugó melodijára. Éles szél suhan végig az ormokon és elseprí, elviszi magával a völgyben lakó emberek utolsó emlékeit, az emberi csaták s az emberi kultúra képeit. Jőval túl vagyunk azon a határon, amelyen belül megél az ember. A sziklák önében járunk, a sziklák tengere vesz körül s tisztelőt parancsoló fenségességgel önti ráunk ünneplés magányát. Csak az Elve zavarja a mélységes csöndet, amit utközben magához vonzza az örvényes, tartós apró hegyi patakot. Csak egy pillanattal tért ez is, lassanként elhal az Elve morajlása is. Egyre fogy a víz körülöttünk, utóljára is csak

kicsiny, de habos, vadul leomló hegyi patak válik belőle, amely egyik körül a másikra, egyik szikláról a másikra szökell, miközben ezüstös hullámok fantasztikus sávokat vonnak a földre.

Borus reggel volt. Nedves, sűrű köd borult reánk. Hirtelen friss szellő kél valamerről, lassan támad rá a fellegekre, aztán mindjobban, egyre nagyobb erővel kergeti a felhőket felfelé. Fel a hegy gerincére. Felöttünk pedig megnyílik az égbot, amely csupa kékség, a szétnyílt felhők közül gazdag sugárözönben szóródik a napfény. Világos, vakító nagy sugár, eleinte csak egy kévében, utóbb még egyben, végre sokban, százezzerben...

Csodálatos látvány. Elöttünk nagy gleccser látszik. A napsugarak rászórnak a jégtömegek szikrázó felületére s úgy ragyognak, mint a koronák legdrágább ékkövei, zöld és kék sugarakban játszanak, mint a legezebb safrán. Az elvonuló felhők változatos árnyéka ezernyi finom nűanszot varázsol elől.

Beláthatatlan hómezők terülnek el jobbfelől, pedig azt mondják, hogy kevés hó esett az idén. Már régt elhagytuk a legutolsó törpefenyőt is, a hó határához közeledünk, leszállunk lovainkról s mint az iskolásgyerekek hógombóccal kezdünk dobáldozni.

Az emberen boldogság és valami ünnepi hangulat vesz erőt. A szemhatár növekedésével nőnek gondolataink és hangulataink s minél inkább ráneheznek a völgyekre a nagy sziklák, annál jobban növekszik meg szabadságérzetünk. Olyan messze, olyan nagyon messze van innen az élet, mintha elmenekültünk volna belőle s mintha szemtől szembe állanánk a teremtő Istennel. Az ember megérzi a maga kicsinységét, a maga gyarlóságát. Egy hófelhő — és el vagyunk temetve; finom köd — és nem látjuk többé azokat az apró elszórt kavicsokat, melyek az utat jelzik s melyek elbírta vidékre vezetnek.

Soha nem éreztem még ilyen hatásokat, vagy talán csak kétszer. Először mikor a nyílt tengeren utóltér a vihar s mikor a Keopsz pirámis tetejéről végignéztam a Sabaán.

Odafent a legmagasabb csucson egy vén rőnszarvas-vadászsal találkozunk. Hetven tél hava hullott a fejére. Durva faragású, de biztos puskájára támaszkodva állt előttünk. Közömböse néma és komoly s talán most is, hogy régt eltűnt már a szemünk előtt, talán még most épp oly merev mozdulatlansággal áll ott a helyén. Ez az ő foglalkozása, evvel szerzi szűkösen mérí kenyerét, de azért meg van elégedve sorsával, nem is ismer jobb sorsot. Mélyen alatta van a világ s mélyen alatta küzködik az elégedetlenség és a kapzsiság.

Most egy kis kunyhóra bukkanunk. Nincs barátságos, hívogató, marasztaló külseje. Ebédet főzünk, királyi ebédet, aminőt odalent királyi kastélyomban sohasem táltak elem. Egy órai pihenés után foly-

latjuk utunkat. Még vagy öt óra járásnyira van tőlünk a tenger. Sokat láttunk s alig hiszszük, hogy van még valami meglepetés számunkra. Tévédünk. Most bukkan fel előttünk a kilenc ezer lábnyi magas Skagatöl orma, amely az északi félszigetek egyik legmagasabb hegyesucea. Mintha előttünk állana s mintha egy nap alatt fel lehetne érni az ormára, pedig soha élő ember nem szelgetenitette meg tiszta ormainak szélességét. A hó ség le rakodhat rá, csak úgy fogja át köröskörül, mint valami nagy, fehér futó virág, amelynek szárai a hegyszakadékokba bujnak el, a hó legnagyobb eliensége, a szél elől.

Egy sziklahasadék szélén állunk, ahonnan tiszta időben a végtelen tengert látni. Ma nem látni semmit, tiszta ugyan az idő, de a nap a szemünkbe sűt s csillogó fénybe borítja a mélységeket.

— Talán csak nem lóhaton megyünk le ezen a meredélyen? — kérdem.

— Hát bizony ez lesz a vége — mondja kisérőm megdöbbenő nyugalommal.

Borzasztó még gondolatnak is. Mégis érzem, amit a vér a fejembe száll. De azért részánom magamat. Nincs más módja. Menjünk hát.

A nap utolsó sugarait szórja felénk, mikor a parthoz érünk. A hófede bércek ormait messze felöttünk látszanak már s visszafükrözödnök a fjord átlátszó mélységeiben.

† Krüger apó és felesége. Egy párisi lap tudósítója interviewt közöl, amelyet egy Londonban élő boérrel folytatott. Ez a boer Krügerrel évek hosszú során át közelebbi érintkezésben volt.

— Sohasem láttam életemben — beszéli a boer — munkásabb embert nála. Azt hiszem, hogy ha Krügernek valamikor vissza kellene vonulnia a magánéletbe, akkor az intenzív munkásságból a nyugalomba való átmenet hirtelen halálát okozná. A munka rá nézve az életet jelenti.

Az előnk egészségére vonatkozólag a következőket mondotta a boer:

— Ő maga az egészség. Csak egy baj bántja, a szemgyulladás, amelyet az ő mérték nélkül való dohányzása okoz. Senki sem tudja etől visszataranni. Egyre füstöl és egyre gondolkozik, miattal füstöl. Van az előnknek egy különös sajátsága: fél a feleségétől. Rendkívül gondatlan a gardrobja dolgában és a felesége állandó harcot folytat vele arra nézve, hogy naponként kétszer váltsón inget, amit föltétlenül szükségessé tesz az a nagy vörös por, amely Prétóriát jellemzi. Az öreg Krüger azonban kézzel-lábbal igyekszik azon, hogy ez alól a második ing alól kibújjon... Krüger anyó nem dohányos, ő tubákol, ami Krüger apót tréfálkozásra indítja. Olykor-olykor, amikor hűséges hitvestársa nem néz oda, elcseni a tubákos pikszist és a szebebe csusztatja. Az asszony aztán keresi, keresi és persze nem

REGÉNY.

UJ FÖLD

Irtá: KNUT HAMSUN

(51)

Es sehól sines csillag az éjszakában. Egy pillanatra Hanka jutott eszébe, aki talán ma este is kereste, sőt talán most is keresi. Nem, Hanka nem volt szőke, Hanka barna volt, Hanka nem sugárzott, de megbabonázta az embert. De hogy menősközben mintha sántított volna egy küssé. Hánakának nem volt olyan finom járása, mint Agotának, egy küssé sántított. S az is olyan furesa, hogy a szívében most semmi különös érzés nem támad, ha Hankára gondol.

Bevonta az evezőket. Esteledni kezdett. Feje telve volt gondolatokkal, a zajongó hullámokon járó ember volt, megvert eszjár. Lear, akinek sok-sok ezer gondolat kavargó a fejében. Hátra üt a esónak orrába, egypár régi levélborítékot vett elő s irt. Egyik verset a másik után, sok verset. Hála Isten, a talentumát senki sem rabolhatja el tőle. Ennél a gondolatnál a boldogság érzete hatotta át.

Szivarra gyújtott s a füstkarikákat nézte. Mégis csak esodálatos ember volt ő, költő, csak költő. S most itt feküdt a esónakban, rábízta magát a hullámverésre és szívet marcangolta valami és vére forrott a fájdalomtól. De azért mégis költött, nem tudott meg lenni költészett nélkül, kereste a szavakat, latolgatta, fontolgatta a szavakat, és szívében szenvedett, fájdalom be-téggé tette. Es mégis ez volt az erő!...

Es újból irt. ...

Késő éjszaka volt, mikor a parthoz ért. Mildet vette észre és alig tudott úgy elbujni, hogy Mildet észre ne vevő. Mildenek jó kedve

lehetett, egy hölgyet vezetett a karján, shangosan, nagyon hangosan beszélt. Már megint ez a kor-zett — ember — gondolta Irgens; igen-igen, most legalább ápolhatja a talentumait, megkapta a stipendiumot, most szórhatja a pénzt.

Irgens egy mellékutába menekült. Mikor azonban a sarokra ért, Öjennel is találkozott. Istenem! Hogy üldözi őt ma a balszerencse! Öjen legott rigombolta a kabátját s kéziratokat vett elő a zsebéből. Hogy csak egy rövid prózai költemény: igen-igen, hogy el kellett olvasnia, most rögtön, hogy egyiptomi stílusban van megírva, egy sirböltben játszódik le az esemény, hogy a hangja merev és naiv, egészen esodálatos. De Irgens, akit épp így foglalkoztatott a saját költeménye, mint Öjent a magéé, szintén a zsebébe tolt a kezét. Nagyon örült elébb, hogy mindjárt otthon lesz s egész esendesen, a legnagyobb nyugalomban olvashatja el költeményét. Most türelmetlenkedni kezdett, elfeledte előkelőségét s így szól:

— Nem gondolod, hogy én is huzhatok ki kéziratokat, ha akarok?

Öjen legott meghajolt; Irgens még sohasem tűntette ki őt ennyire a bizalmával; szokatlan dolog volt. Azt ajánlotta, hogy menjenek keresztül a ligenet s keressenek egy alkalmas padot.

— Nem, — mondta Irgens, — nem oly fontos s nem érdemes olyan feneket keríteni a dolognak, csak hangulat az egész. De azért mégis mentek s egryütt keresték a padot. Mikor leült, olyannyira fölényben érezte magát Öjen felett, hogy egész közömbösen tudta mondani:

— Nos, ha mindenképpen meg akarod hallani, hát figyelj, ide irtam egypár levélboríték hátára...

Irgens olvasott.

VI.

Tidemand még mindig meg volt elégedve a dolgok menetével; Angliába exportálta a jeget és üzletei sokat jövedelmeztek. Arra a hirre, hogy Oroszországban elég erő esett s hogy a votések

elég kedvezően állanak, nem sokat hederített. Esett, igaz; de mégis az az igazság, hogy a határzár még mindig nincs felfüggesztve. Egy zsák rozs, nem sok, de még annyit sem volt szabad kivinni a határon, ha aranyat fizettek volna is érte. Tidemand nem engedett az árákból, olykor el-el adott egy-egy zsák rozsort a falusiaknak, de nagy raktárán meg sem érzett ez. Okvetlen számított rá, hogy be fog állni az éhség, valami nagy pánik és nem adott egy szemet sem. Egyébiránt nem is volt olyan sürgős a dolog, még nem jött el a eselekvés ideje! Nem, meg akarta várni a telet.

Es multak a napok. Mint rendszeren, most is megostromolták, hajósok, kormányosok jártak hozzá és nem maradtak el az ügynökök sem. Jegyzékeket hoztak aláírás végett, mindenféle ajánlattal zaklatták, a nevét forgalomba hozták s részvényeket kínáltak neki megvételre. A kereskedők pártfogása nélkül mi sem történhetett s mindig szívesen fordultak az ijabb kereskedők-höz, a vállalkozóbb szelleműekhez, akiknek volt ötletük és pénzük s akik tanultabbak voltak, mint a régiek. Itt volt például a villamos vasut, az új színház, a henningsvári olajgyár, mind-ezhez nevek kellettek, a kereskedő világ előkelőinek nevei. Tidemand és Henriksen Öle ugy-szólván szűletett részvényesei voltak ezeknek a vállalatoknak.

— Ej ha ezt az öregem látná — mondta Tidemand tréfálva, miközben aláírta a nevét. Az apjáról mindenki tudta, hogy módelett fukar ember volt, a régi idők becsületos szatócsai közé tartozott, olyan, aki még kötényben és ingujjban járt és a szappant meg a darát nagyon lelkiismeretesen mérte. Sehogysem tudott jól öltözni s a cipői valósággal közmondásszerűek lettek, ki-látszott belőlük a lábujja s mikor ment, mindig azt hitte az ember, hogy a lábujjai rézkrajcetrok keresnek a kövezen. A fu nem ütött az apjára, látókőre bővült s éles eszt mindenütt elismerték.

(Bejártás következik.)

találja. Öreg párja aztán, amikor már jönnek látja, észrevétlenül az asztalra teszi a pikszit és csufolódik. Hogy: „Öregszünk, öregszünk!” ...

— Az állatok és a kópé. Hogy vajjon az állat megismeri-e a képeket, amiket elébe állítanak, ez a kérdés minden idők természetudósait nagyon foglalkoztatta. Beható megfigyelések arra az eredményre vezettek, hogy állatok megismerik a képeket. Humboldt Sándor az Orinoko mellett az ő kis Titi majmának táblákat mutatott, amelyekre szöcskék és darazsak voltak festve. Titi nyomban utánunk kapkodott, hogy megfogja és felfalja őket. A Carnisi budhista-klastrom előtt egy cink kutya befestett modellre állott. Egy csörgő kigyó rávetette magát és lenyelte, mintha csak valóságos kutya lett volna. Vannak madarak, amelyek ráismernek a tükröképükre. Egy Mátyás-madár, amely szabadon röpködhetett, mindig a tükrő elé röpült és a tükrő képének fityóit valamit. A macskák és a zergék szintén megismerik a tükröképüket. Nagyon különbözően viselkednek a kutya a tükrő előtt, némelyeknek határozott ellen-szenyűk van a tükröképük iránt, mások szaglászának utána. Sperling, az ismert állatfestő egyszer egy kutya életnagyságu képét állította ki a schwerini múzeum első termébe. Egy kicsiny kutya, egy rattler, amikor meglátta, megugrta, azután vonitva szaladgált be a termeket. Egyszer a festő műtermében egy kutya megpillantotta a „Hajtóvadást a középkorban” című festményt és a falkához akart csatlakozni. Egy szobrásznak el kellett távolítania a műterméből két kutyának a befestett modelljeit, mert egy kutya, amely látogatásban volt a műteremben, nekironított és harapni akarta őket.

— Egy antik római színház. Saint André-sur-Caillyban kiástak egy régi római színházat, amely pendantja az orangei római színháznak. A proscenium-nyílás hetvenkilenc méter széles, az egész színpad kerülete százhetven méter. A pábolyok, az ülőhelyek jórészt szépen megőriződtek. A telek tulajdonosa a színházat a községnek adományozta s a község azt tervezi, hogy épp úgy, mint Orangeban, színelőadásokat fog rendeztetni a római színházban.

— Elektromos konyha. Ez a legújabb találmány, Helberger mérnök ideája. Eszköze a „tűzelő drót”, amely az elektromos árammal kapcsolatosan a fazekakat közvetlenül fűti. Ezek a drótok különben úgy el vannak szigetelve, hogy a kezelésénél semmi esetre sem sértheti meg magát az ember. A „tűzelő drót” többféle módon rágratható a fazékra.

Napirend.

Naplár. Péntek, április 6. — Római katolikus: Fajd. szűz. — Protestáns: Cölcsint. — Görög-orosz: (mátrius 24.) Zakár bv. — Zsidó: Niszán 7. — A nap kel 5 óra 14 percek. — Nyugszik 6 óra 19 percek. — A hold kel délelőtt 10 óra 1 percek. — Nyugszik éjjel 12 óra 48 percek. A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A székesfőváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a központi városban. A székesfőváros középítési bizottságának ülése d. u. 5 órakor az új városban. Művelődési bonctani előadás délután 6 órakor a Tízóltó-utca 58. sz. a. az anatomiai intézetben. Az osztályországi kúria d. e. 9 órakor a Vigadó kistermben. A Budapesti Orvosok Szövetségének ülése délután 8 órakor (Szentkirályi-utca 21.). A Népszínházban a Bar-Kochba bemutató előadása. Rosenthal Mór hangversenye este fél 8 órakor a Vigadó nagytermében. A Magyar Természetudományi Társulat állattani szakosztályának ülése esti 8 órakor (Eszterházy-utca 1. sz.). Nagybírói felolvasás a Budapesti Katolikus Körben (Molnár-utca 11. sz.) délután 6 órakor. Ismeretterjesztő előadás délután 6 órakor az Iparművelődési Múzeumban. Dr. Kessler József: Az ügyről. Nemzeti múzeum: Régiség tára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők. Iparművelődési múzeum zárva. Országos Képtár az Akadémiában nyitva délelőtt 9—11-gig. Székely-kidáltás a Nemzeti Szalonban, nyitva délelőtt 9-től este 9-gig. Belépő díj 50 fillér. Technologiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-gig és délután 3—5-gig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—11-gig. Magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-gig, és délután 3—5-gig. Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—11-gig. Iparművelődési múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—12 óráig és este fél 7 órától fél 9 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—5-gig. Magyar Kereskedelmi Múzeum, igazgatóság: VII. kerület Kerespes-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tulajdonosi- és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerespes-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítás. A Keleti mintáért és kereskedelmértörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparszerkeiben nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Közlekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-gig és délután 3—5-gig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap. Somossy Múlató, Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor. Follis Caprice, VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor. Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legnagyobb szállodája. Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás konyhaterem. Petanovszki Metropoli szállodája, Naponta hangverseny (lásd hirdetés). Újonnan berendezett fényes éttermek. Putzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza I-ső rangú zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank főtanácsa, tekintettel arra, hogy az irányadó pénzpiacok helyzete még nem tisztult, elhatározta, hogy a bankamat-lábat ezáltal nem módosítja. Továbbá elhatározta, hogy még ez évben kibocsátának koronára szóló zálogleveleket. Az új záloglevelek 100, 500, 1000, 2000, 10,000 és 20,000 koronás, ötven éven belül kisorsolandó, április és október 1-én esedékes szelvényekkel ellátott 4 százalékos címletekben fognak forgalomba kerülni. Végül Kuhn Ernő főzsédei képviselőt titkárrá és az üzletvezetőség tagjává, Waldmayer Károly főellenőrt pedig helyettes titkárrá nevezte ki.

Hogyan pártolják nálunk az ipart. Az Országos Iparügyesülethez a következő panasz érkezett: A szabadkai városi hatóság becsukott egy óvadály gyárat, amely szerének kefelegyártáshoz való feldolgozásával foglalkozott. Ennek az erélyes intézkedésnek azzal adták okát, hogy a városi orvos véleménye szerint az illető gyár üzeme veszedelmes az egészségre. Igaz ugyan, hogy a gyár vagy harminc év óta áll fenn és soha senkinek sem jutott eszébe a miatt panaszkodni, hogy veszedelmes; igaz továbbá, hogy öt-hat év óta, mióta a gyárat megnagyobbították és modernül rendezték be, a gyárban állandóan foglalkozó hetven-nyolcvan munkás közül egyetlenegy sem volt beteg soha, de azért a városi hatóság úgy találta, hogy a gyár egészség-telen és be kell csukni és hetven-nyolcvan családot meg kell fosztani a kenyerétől. Hogy miért egészségtelen az a gyár, azt a hatósági orvos úgy magyarázta meg, hogy az ott feldolgozott sok serté között akadhat olyan sertésről való is, amely ragadós betegségben hullott el. És a hatóság, a helyett, hogy kötelessége szerint szigorúan ellenőrizné a gyárat, hogy beteg állatok szőrét oda be ne vigyék, a dolgotnak a könnyebb végét fogta meg és egyszerűen becsukatta a gyárat. A gyáros fellebbezett ugyan a határozat ellen, de mire a fellebbezés megjárja az összes fórumokat, akkora már hiába lesz neki igaz a mert hogy most, a legnagyobb munkaidőben kell abbahagynia a munkát, bepusztul és mire a felsőbb fő-rum igazat ad neki és megengedi, hogy megkezdje a munkát, akkora az igazságával elmeht koldulni. Valamint azok a munkások is, akik kényerüket veszítették a községességre ér. ekeben. Az utóbbi időben sokat irunk és beszélünk a hatóságok iparpártolásáról. Ime, Szabadkán így fogják fel a hatósági iparpártolást.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ma délután tartotta évi rendes közgyűlést gróf Csekonics Endre elnöklete alatt. Az igazgatósági jelentés szerint a biztosítási üzlet általában nyereséggel záródott. Az elemi ágak nyeresége is csak az azért szállott alá egy alig számottevő összegre, mert nagy részét fölemészlette az a rendkívüli, 1,215,708 korona összegű árfolyamvesztés, melyet az 1899. december 31-iki általános alacsony főzsédei jegyzékek folytán, a társasági tőkék elhelyezésére szolgáló értékpapiroknak biztos értékessége sem hártított el. Bar az értékpapirok ingathatlan belső értéküknel fogva a megfelelő árfolyamot ismét el fogják érni, az igazgatóság külön árfolyam különbözőzeti tartalék megalakítását indítványozza. A lefolyt évben 41,760,204 korona 61 fillér utóbbi biztosításokat köztött a társaság, amivel az érvényben levő biztosítások össz-szege 253,652,080 korona 34 fillére emelkedett. Az életbiztosítási díjtartalék immár 71,559,869 korona, azaz a lefolyt évben 3,735,432 koronával gyarapodott. A tiszta nyereség 996,786-18 korona, amiből, az életbiztosítottak nyeresémi részét és a különféle jutalékokat levonva, a fennmaradó 452,003 koronából részvényenkint 150 koronát, vagyis 450,000 koronát osztalékként fizetnek ki és a fennmaradó 2003-79 koronát külön tartalékra vezetik el. Jótékony intézkedések a tiszta nyereségből 11,450 koronát adnak. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és a felmentést megadta. Miután az elnök kegyelettel megemlékezett Telesky István választmányi tag, gróf Bathidy György és Jekelfalussy Lajos felügyelő-biztosítási tagok elhunytáról, megajelték a választásokat. A felügyelő-biztosítási tagok mint új tagokat megválasztották Burgardt-Bélaivary Konrádot és Németh Tisztut, a választmányba pedig gróf Korniss Károlyt és Turóczy Györgyöt. A szelvényeket április 6-ától váltják be.

A Rimamurány-Salgótarján Vasmű Részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésében Wittchen Kornél eddigi irodafőnök és cégvezetőt igazgató-helyettesre, Seemann Jenő, Neustadt Rezső és Sütőri Ernő főüzletvevőket pedig cégvezetőkké nevezte ki. A m. kir. államvasutak igazgatósága f. évi március hó 27-én 2,000,000 koronát szállított be pénztári fölsőszeg gyanánt a m. kir. központi állampénz-

tárba. Ezzel a beszállítással együtt a folyó évi összes beszállítást immár 13¼ millió koronára emelkedett.

Az Országos Iparügyesület bucsó és rokonipari szakosztályának vasárnap, április 8-án délelőtt 10 órakor az egyesület helyiségében (VI. ker., Új-utca 4. sz. I. emelet) évi szervező ülése lesz. A napirend tárgyai: Az utolsó ülés jegyzőkönyvének hitelesítése, elnöki jelentések, a szakosztály kebeléből kiküldött bizottság által az építőiparosok követelési-nak biztosítása tárgyában kidolgozott emlékirat tárgyalása, az évi jelentés tárgyalása, az elnök, két al-elnök, a választmány, a jegyző és három számvizsgáló megválasztása, a szakosztály ügyrendjének netáni módosítása, a szakosztály különleges céljaira szánt évi járuléki megszabása, a szakosztály külön alapjainak kezeléséről és állásáról való évi jelentés tárgyalása s a felmentvény megadása.

Déligyümölcs-áukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság ma tartott aukcióján 10,000 láda narancsot, citromot és mandarint adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 6.— koronától 7.50 koronáig. 200-as 6.— koronától 8.50 koronáig. 300-as 7.— koronától 12.— koronáig. 360-as 6.— K-tól 8.50 koronáig. Vörpáros narancs: 8.— K-tól 16.— K-ig. Citrom: 300-as 3.50 koronától 8.— koronáig. 360-as 6.50 koronától 8.— koronáig. A legközelebbi aukció szerdán, április hó 11-én lesz, mely alkalmával 11,000 láda narancsot, citromot és mandarint kínálunk eladásra.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Goldmann Adolphe kereskedő Eger, Gottlieb Frigyes kereskedő Kolozsvár, Oppenheim Miksa bórkereskedő Budapest, Manzl Salamon és fia cég Tata, Wilhelm Jakob kereskedő Semlin, Fekete és Szánthó cég Kaposvár.

Vasutak bevétele. Az osztrák-magyar államvasutársaság bevétele 4,227,250 korona (+ 78,498 korona). A déli vasut bevétele 8,489,298 korona (+ 160,200 korona). Novemberi helyreigazítási többlet 43,715 korona.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 36.50 korona pénzben, 37.— korona aruban. Bécsben az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 40.60 korona pénzben, 41.— korona aruban.

Borjavasár. 1900. évi április hó 5-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 599 drb, leőt borju 5 db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, — vendék marha 1 darab, bárány élő — darab, leőt bárány 1266 darab. Arjegyzés azonos tételékből: Arjegyzések. Belföldi élő borju —60—68— f.-ig, l. r. 74—78 f.-ig, kivétel 80 f. kilonként, leőt borju — f.-ig, l. r. 70 — f.-ig, kivét. 84 f. kilonként, levonás nélkül. Bécsi leőt borju — f.-ig. Néven-dék marha — f.-ig kilonként, l. r. — f.-ig. Bárány élő 10—15 k., leőt bárány 8—14 k., kivétel ar — k.-ig páronként. A vásár hangulata élénk volt.

Szarvasmarhavasár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökr 1522 darab, magyar tehén: 579 darab, szerbiai ökr 326 darab, szerbiai tehén 11 db, boszniai ökr — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 57 drb, bika 169 darab, összesen 2664 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökr 12 darab, fejős tehén 141 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zartáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 58.— K-tól 62.— K-ig, kivételesen — K., 100 kilonként 60 sulyban, középminőség 50.— K-tól 56 K-ig, silányabb minőség 44 K-tól 48 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 43 K-tól 54.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 42 K-tól 46 K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 62 K-tól 66.— K-ig, középminőség 52 K-tól 60 K-ig, silányabb minőség 46 K-tól 50 K-ig. Szerb és boszniai ökr, legjobb minőségű 48 K-tól 60.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 43.— K-tól 46.— K-ig, Bika jobb minőségű 52.— K-tól 64.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-tól 50 K-ig. Bivaly 30 K-tól 42 K-ig, kivételesen — K. Magyar tehén 40.— koronától 55.— koronáig, kivételesen — koronáig. Tarka tehén 44.— koronától 64.— koronáig, kivételesen 68 koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű — K-tól — K-ig, kivételesen — K 100 kilonként, — K-tól 700.— K-ig páronként, közép — K-tól — K-ig, — K-tól — K-ig páronként. Hizlali való ökr, fehér 100 kg.-kint — K-tól — K-ig, Fejőstehén keresztetett szines 140 K-tól 230 K-ig dronként, bonyhádi faj 240 K-tól 340 K-ig, kivételesen — K-ig dronként. Igás bivaly — K. páronként. Vágómarhából mintegy 300 darabban 1500 volt felhajtva, mint a mult héten s miután a konzervgyárak részére ma már nem vásároltak, a felhajtás a szükségletet meghaladta. Idegen verők az evadhoz képest elegendő számban jöttek a vásárra, mégis az árak általánosságban 100 kilogrammonként 2 koronával csökkentek. Fejős tehénekkor az üzlet változatlan. Jármos ökrökre lett volna vevő, de ma a felhajtás igen csekély volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székely-fővárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1900. évi ápril. 5-én. Készlet 472 darab. Érkeztet 493 darab. Összesen 970 darab. — Eladatot 554 darab. Maradt 416 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 98—102 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 96—102 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 96—102 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 88—92 koronáig, Malacok 76—84 korona 100 kilonként. A vásár hangulata lanyha volt. Bécsi juhvasár. (Saját tudósítás telefonjelentése.) A mai juhvasáron a felhajtás 1313 drb juh volt. Irányzat szilárd. Árak: kivitel juh 50—52 fillér, szirti és selejtes juh 46—48 fillér.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 5. A sertésüzlet irányzata kellemesebb. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 94—96 fillérig, Öreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő sulyban) — krajeárig, Fiatál nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 103—104 fillérig, Fiatál közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő sulyban) 101—103 fillérig, Fiatál könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 101—102 fillérig. — II. Magyar második: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) — krajeárig, Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) — krajeárig, — Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő sulyban) — krajeárig, — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) — fillérig, — Közép (páronkint 250—300 kilogramm terjedő sulyban) — krajeárig, V. Szorbai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 101—102 fillérig, — Közép (páronkint 240—280 kilogramm terjedő sulyban) 100—101 fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 99—100 fillérig. — IV. Komániai: Erőtelj (Stachl), Nehéz (páronkint 240 kilogramm felüli sulyban) — fillérig, — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — krajeárig, V. Szorbai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 101—102 fillérig, — Közép (páronkint 240—280 kilogramm terjedő sulyban) 100—101 fillérig, Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 99—100 fillérig. — V. Olasz: A 1900. ápr. hó 3. napján volt készlet 93377 darab, 1900. április hó 4. napján felhajtott 486 darab, 1900. évi április 4. napján elfárasztott 279 darab, 1900. április hó 5. napjára maradt készletben 33584 darab.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, április 5.

A légnyomás eloszlása annyiban változott, hogy a depresszió magva északi Anglia fölé húzódott és egy más depresszió a Fekete-tenger fölé nyomult előre. A magas nyomás ma is eszakkolton fejtelt állást.

Az idő a depressziós területeken csapadékos, a maximum környékén pedig száraz. A hőmérséklet nyugatról torább emelkedett.

Nálunk az idő — elvélve esett csekély esőtől eltekintve — száraz. A hőmérséklet lassan emelkedik.

Küldés: Eynhe idő várható elvélve kevés esővel.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 5. —

Kinevezések, áthelyezések. A belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Ugoosa vármegyében a csarnati anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető helyettes Langsföld Gusztáv, az apátfalvi kerületbe anyakönyvvezető helyettes Mitrovich György községi imokot nevezte ki és őket a házassági anyakönyvi vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sziatinszky Antal alódrészkői állami elemi iskolai tanítót a kis-zsámbokréti állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte, Jaeger Emilia és Nemes Ella dobosinai községi óvónőket az ugyanottani állami kisdudorodázhoz kisdudoróvónőknek, A debreceni itélőtábla elnöke ifj. Gruman Károly f.-vis.

sói lakos végzett joghallgatót a debreceni kir. itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű segédvizgas joggyakorlókká kinevezte. A temesvári kir. itélőtábla elnöke Fülöp János temesvári kir. itélőtáblai hivatalozgatót a temesvári kir. itélőtáblához átjónállóvá nevezte ki, Jäger István temesvári kir. itélőtáblai II. osztályu hivatalozgatót I. osztályu hivatalozgatóvá, Krajeván Dusan temesvári kir. itélőtáblai III. osztályu hivatalozgatót pedig II. osztályu hivatalozgatóvá léptette elő.

Gummi. Valódi parisi gyártmány. totállás mellett, eredeti csomagolásban. Gummi és halhályag tucetlonkint . . . 1 főtől 6 főtől Parisi nő szivacska . . . 3 „ 5 „ Irrigator . . . 1,80 „ 5 „ Eredeti pessarium oculativum (Poliporus) Menzinga tanár szovint vezetővel 1,80 főtől 2,50 főtől. Szabad, haviab elemi kötetek, Dinnár-ör 3,50 főtől 5 főtől. — Gyűjtemény urainak 3 főtől 10 főtől, 10 főtől megrendelésnél 15% árkedvezmény. Megrendelések pontosan és diszkrétan eszközölletnek. KELETI J. Budapest, IV., Koronaherez-utca 17. Elnök beirat az újságtól. Aranyezek ingyen zárt borítékban.

TITKOS BETEGSEGEKET. Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett. Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész és szülészeti dor, volt csasz. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta, d. e. 10 órától este 8 óráig, este 7 óráig, 8 óráig. Díjazott levelekre legmagyobb figyelemmel válaszlattik és gyógyászatról is gondoskodva lesz. Urasági megjelent és a szerző: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető NEPSZERU UTRUTATO (mar 3 15-ik kiadásban megjelen) neml betegségek és azok esszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 főt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv 160 becsomagolt lemez elűtlőre, 1 főt beűtlődés mellett bérmentre v. gy 90 kr. utánvétel mellett. A könyv tartalma: I. Az ivarszerkek leírása. — II. A neml átúrdobása. — III. Az úrdobás és az úrdobásúrdobások. — IV. Húgyvesztés (trippér) és húgyvesztésűrdobások. — V. A bujakór (síphillus). — VI. Fehérhályos. — VII. Elyszendűtűrdobás. — VIII. Nél magtalanság. IX. A Ivarszerkek megbetegedéseinek gyógykezelése - prosztitú.

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.) Alapítottak 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4. Korona Évi bevétel 28.000.000 Kiutalt nyereségyrészek 150.000.000 Vagyon 222.000.000 Halálesetek folytán kifizetve 460.000.000 A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világhalkötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási étek. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek. Magyar királyi államvasutak. Igazgatóság. Helyesbítés a helyiérdekl vasuti díjszabás függelékében. A m. kir. államvasutak kerelése alatt álló h. e. vasutak árudíjzabásához kiadott függelék XLVII/7 tételo alatt foglalt kedvezménynek a díjmérséklet tartalmazó rovatában „I” és „kiv.” szavak közé beiktatandó: illetőleg II”. Utánnyomat nem díjazatik. Az igazgatóság.

Ideg- és neml betegségek makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk Dr. Mitzger Tivadar HIRNEVES HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZET Budapest, VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet. Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető. Rendelés d. e. 8—1-ig d. n. 2—8-ig. Levelekre díjmentesen válaszlattik. Prospectus ingyen.

Olaszország Remekel. Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedréf formában. A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil. Megjelenik havonként kétszer. Igazgató: LAURENCIC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos. A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészl rendezése és fényes kiállítás, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon. — A műbe felöltel képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag műkincseinek, az olasz vidék beűtő ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján vázasiattak össze és rendezettek el. A füzetek két hosszukás nyolcadréf oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, lebilincselő szöveg szövegű szerzetretremelő cícerone gyánánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszográól megjelent sejeles vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott cícbéűvel; e diszalbumbal monumentális remekművet alkotunk az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabásu művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb körében éppen ugy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudosok között a legmelegebben fogadják és elismerik. A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége a remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágának tanulmányozásánál. A füzetek 1 korona 20 filléryi ára e terjedelmes és nagybéű művészl teljesítmény mellett páratlanul olcsó. Előfizetések elfogadtatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körut 18.) Előfizetési ár: 6 füzetre 7 korona 20 fillér. 12 „ 14 „ 40 „ 18 füzetre 21 korona 60 fillér. 30 „ 36 „ — „ A kiadóhivatal, Budapest, V., Mérég-utca 11. szám. A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1900. április hó 6-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. április hó 6-án.
Először:

Homokzatonok.

Vígjáték 8 felvonásban. Irta Molnár Gyula.

Személyek:

Tarnav Tádi	Ujházi	Lányó	Alszeghy
Zsuzsanna	Helvey	Pejér	Dezso
Vezekényi	Zilahy	Látkovszky	Náday
Szendrey	Csillag	Nánessy	Egressy
Lány Géza	Iványfi	A. Dorjányi	Hetényi

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. április hó 6-án.
Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. április hó 6-án.

A Valton-család. (Catherine.)

Színmű 4 felvonásban. Irta Henri Lavedan. Franciaából fordította: Dr. Marquis Géza.

Személyek:

Hercegnő	Hunyady	Helén	Lenkei
Francois	Fenyvesi	Mantel Georges	Gál
Madeleine	Varsányi	Valton	Balassa
Frouard báró	Szerényi	Catherine	Szerényi G.
Frouard báróné	Rostagni	Blanche	Nógrádi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. április hó 6-án.
Először:

A csillag fia.

(BÁR-KOCHBA.)

Keleti daltételek 4 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Goldfaden Abraham. Magyar színpadra alkalmazta Beöthy László: a magyar dalszövegeket írta Pásztor Árpád.

Személyek:

Bar Kochba	Raskó	Tinnius	Szirmai
Azarja	Deli	Seraphina	Eötvös
Medeimi	Kiss M.	Pafos	Tollagi
Dina	Hegyi	Egy ór	Pécsi

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. április hó 6-án.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irta Hugh Morton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzette Gustave Kerker.

Személyek:

Eronson	Sziklai	Gora	Margó Z.
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Vidor	Blinky	Rózsahegyi
Salfkins	Mátrai	Kissie	Rózsa L.
Twiddles	Beöthy	Fifi	Margó

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerpesi-ut 21.
Péntek, 1900. április hó 6-án.

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.

206 vetített képpel, 4 spanyol táncal és 11 a bika viadalt ábrázoló mozgó fényképpel.
Kezdeté 7 1/2 óraker.

Pénteken, 1900. április hó 6-án

a fővárosi vígadó nagytermében

Rosenthal

zongora hangversenye.

Előjegyzések ülőhelyekre elfogadotnak a Nemzeti-szállóda irodájában, Váci-utca.

FOLIES CAPRICE

9 óraker. Ma 9 óraker.

Ő nem tud franciául.

Eredeti bohózat. Irta H. H.

10 óraker. 10 óraker.

„Blonde Bestien.”

Bohózat Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól

11 óraker. 11 óraker.

Lorelei.

Nagy fantasztikus daltételek Leitner H.-től. Zenéje Kmoch A.-tól.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Erkély incognito páholyok.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Péntárnyítás 7-ker. Kezdeté 8-ker.

A bibliai operett-társulat, Wolfsthal Ch. és Weinberg M. igazgatása alatt vendégszínház. Pontban 9 óraker:

SZULANITH.

Továbbá fellépte az újonnan szerződött kitűnő művészeknek és pedig:

Eredeti Frank Grigori-csoport

spanyol akrobaták ikariái játéka.

Lili Melan

a bajos bécsi szubrett.

La et Do

a nagyszerű párisi utcai énekesek.

Roling Paula

kosztüm énekművésznő.

Wagenbach György

ur, nőimitátor.

Jászai Mimi k. a.

opera énekesnő.

Mlle La belle Zarina

modern új szecesszionisztikus előképeivel.

Vasárnap, délutáni előadás, felhelyárrakkal. Jegyek a nappali pénztárnál és elővetéiben Weiss A. nagytözsde Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Kuprecht gépgyárosok által készülték.

Apold a szépségedet!

CZERNY-féle eredeti

Orientalische Rosenmilch.

(szépség-ápoló)

A legjobb szappan a szépség megtartására és úde arcbőrt tisztára, mely semmi más szappannal nem érhető; kitűnő hatású pörpörpök és a bőrnek bármilyen károsítására ellen, megőrzenti a sárga vagy barna arczint. Ára 2 korona.

Sonnenblumenochl-seife ára 70—100 fill.

hosszú Balsamin-szappan 60 fill.

ANTON J. CZERNY Bécs.

XVIII. Carl Ludwigstrasse 6.

Bpesti főraktár: Török József gyógyszerkereskedő Király-u. 12. továbbá minden gyógyszerkereskedőben, drogériákban és parfümeriákban. Szétküldés utánért mellé. Megrendelések oly helyre, hol még raktár nincs, fenti cikkei egyenként is megkaphatók. — Prospektus legyen.

Óriási mértékben felhalmozott rakomány miatt nagy

Szőnyeg-eladást

rendezek. — Dus választék rendkívül lezártított árak mellett mindennemű Szőnyegek

Szövött-függönyök | Butor-szövetek

Szövött-függönyök | Butor-kretónok

Csipke-függönyök | Kézimunkák, párnák

Utazó-takarók | Plaidek és kocsitakarók

Applik.-függönyök | Lópokrócok stb.

a szakmába vágó elsőrendű minőségű cikkekből. — Egyes ágy- és asztalterítők, függönyök és maradekok bányatos olcsó árakon.

JOANNOVITS DÖME

IV., Váci-utca 25. (Városház-tér sarok.)

Alapítottát 1820-ban.

Valódi perzsa- és szmyrna-szőnyegek.

BUTOR részletfizetésre!

Allami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyháziak, valamint más hitelképes egyének kedvező kezeltés feltételek mellett kapnak szállárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat.

Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.

Előjegyzéskét 25 kr. levéljeggyel behűldéce ellen be-mentve küld fenti cég E. osztálya. 9167

BUTOR.

Ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat háló-, ebédlő-, szalon- és uriszoba-berendezésekben, a legegyszerűbb kivitelől a legfinomabbig.

Menyasszonyi kelengyéknel engedmény.

Patyi Kálmán és Tivadar (Testvérek)

Kossuth Lajos-utca 11. földszint és I. emelet.

Kérjük, tessék címünkre pontosan ügyelni.

Oh jaj!

megfojt ez az átkozott köhögés.

Távirat:

Éljen!

Kérek 8 dobozzal az ön valóban hatásos Egger-féle mellpasztillájából. Bécs, Karlsgasse 14. ajtó 6. K. von Getz.

Egger-mellpasztillja gyorsan és biztosan, hat köhögésnél, rekedésnél elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerkereskedőben és drogériában. Doboz 50 kr. és 1 ft. (Próbadoz 25 kr.). Fő- és szétküldés raktár: Egger-mellpasztillja csakhamar megszabadított, éljen!

VI., Váci-körút 17. szám.

Eppen most jelent meg:

A magyar szemművészet

Szerkesztette: B. Virágh Géza.

Előszóval ellátta: Rákosi Jenő.

Gyönyörű díszmű 250 képpel.

A legjelentősebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.

Ára díszes vászonkötésben 5 ft.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában

József-körút 18.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. butoraktárban.

A legújabb árjegyzéket több mint 300 képpel 25 krnak bélyegben vált behűldéce ellenében franko küldjük.

Lássa el cipőit

LÖDERER félszab. ruganyos cipősarkokkal

melék megnyitják a járást. Kaphatók a fűlárústónál: GLANTZ és LUSZTIG Budapest, Erzsébet-körút 54. sz. (Royal-szállóval szemközti) és minden cipészüzletben.

Butorok hitelre

helyben és vidéken a legolcsóbb árkért minden elfogadható fizetési feltétellel. Nagy választék egyzerű és finom butorokból, u. m.: teljes lakberendezések, menyasszonyi kelengyék, valamint egyes butoradatok. — Főválgóstitással szolgál

VARGA IGNÁC hitelfőnök

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. butoraktárban.

A legújabb árjegyzéket több mint 300 képpel 25 krnak bélyegben vált behűldéce ellenében franko küldjük.

Déli vasut. A háló és közvetlen kocsik forgalma Budapest D. V. pályaudvarról az 1899/1900 évi teli menetrendben.

I., II. oszt. hálókocsi Budapest D. V. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsan át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.

Velence érk. d. u. 2 óra 15 p. Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.

Menettartam: 18 1/2 óra. Menettartam: 19 1/2 óra.

I., II. oszt. közv. kocsi, két I. oszt. hálólhelytel Budapest D. V. Ala között. Pragerhof-Marburg-Franzensfesten át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Ala ind. d. u. 2 óra 33 p.

Ala érk. d. u. 4 óra 17 p. Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.

Menettartam: 20 1/2 óra. Menettartam: 19 1/2 óra.

I. II. oszt. közvetlen koci Budapest D. V. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsan át.

Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Velence ind. d. u. 2 óra 10 p.

Velence érk. d. u. 2 óra 15 p. Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.

Menettartam: 18 1/2 óra. Menettartam: 19 1/2 óra.

Budapest D. V. Abbazia-Fiume között. Pragerhof-St.-Péteren át.

a) Budapest D. V. ind. reggel 8 óra 00 p. Fiume ind. reggel 7 óra 45 p.

Fiume érk. este 9 óra 15 p. Budapest D. V. érk. este 9 óra 20 p.

Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 13 1/2 óra.

b) Budapest D. V. ind. este 8 óra 00 p. Fiume ind. este 7 óra 55 p.

Fiume érk. d. e. 9 óra 33 p. Budapest D. V. érk. d. e. 9 óra 53 p.

Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra.

Budapest D. V. Pakrác között. Nagy-Kanizsa-Barcsan át.

Budapest D. V. ind. este 9 óra 25 p. Pakrác ind. d. u. 2 óra 50 p.

Pakrác érk. d. u. 1 óra 20 p. Budapest D. V. érk. reggel 6 óra 32 p.

Menettartam: 16 óra. Menettartam: 15 1/2 óra.

